

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet br: S1 1 K 017799 19 kžk

Datum objavljivanja: 28.03.2019. godine

Datum otpreme presude: 19.04.2019. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Mirko Božović predsjednik vijeća
sudija Redžib Begić član vijeća
sudija Dr Miloš Babić član vijeća

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

Mile Puljića

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine:

Remzija Smajlagić

Branioци optuženog

Senka Nožica, advokat iz Sarajeva

Davor Martinović, advokat iz Mostara

Mirela Kanlić, advokat iz Sarajeva

U IME BOSNE I HERCEGOVINE !

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjel I za ratne zločine, sastavljenom od sudije Mirka Božovića, kao predsjednika vijeća, te sudija Redžiba Begića i dr. Miloša Babića, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravnog savjetnika-asistenta Nedima Muminovića, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Mile Puljića, zbog krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h), i) i k) u vezi sa članom 180. stav 1. i 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: KZ BiH), a sve u vezi sa članom 29. istog Zakona, povodom optužnice Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0009822 14 od 02.12.2014. godine, potvrđene dana 16.12.2014. godine, a izmijenjene dana 06.03.2018. godine, nakon održanog usmenog i javnog glavnog pretresa, u prisustvu tužiteljice Tužilaštva BiH, optuženog Mile Puljića i njegove braniteljice, advokata Mirele Kanlić, donio je, i javno objavio dana 28.03.2019. godine:

P R E S U D U

Optuženi Mile Puljić, sin Ivana i Janje, rođene Marić, rođen 20.06.1954. godine u mjestu Ljubljana, opština Stolac, nastanjen u ..., JMB ..., ..., državljanin ... i ..., diplomirani inženjer strojarstva, direktor Vodovoda u Mostaru, oženjen, otac troje punoljetne djece, srednjeg imovnog stanja, služio vojsku u Bihaću 1979. – 1980.godine, ima čin JNA mlađi vodnik, učesnik rata, dobio čin pukovnika i odlikovan redom hrvatskog Trolista, neosuđivan, prema izjavi ne vodi se drugi krivični postupak;

Na osnovu odredbe člana 284. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP BiH)

OSLOBAĐA SE OPTUŽBE

Da je,

u vremenskom periodu od početka mjeseca maja 1993. godine do početka mjeseca marta 1994. godine, za vrijeme rata između Armije BiH i HVO-a, u svojstvu zapovjednika II Bojne II Brigade HVO na području opštine Mostar, u okviru širokog i sistematičnog napada HVO vojske, vojne policije HVO-a i dr; na civilno muslimansko stanovništvo, u cilju realizacije strateških ciljeva Hrvatskog naroda, na dijelovima teritorije R BiH, za koje su tvrdili da pripadaju Hrvatskoj Zajednici Herceg Bosni, te preuzimanjem kontrole na tom području, i stvaranjem teritorije, tako da njom dominiraju Hrvati, i to etničkim čišćenjem, prisilnim nestankom, protupravnim lišenjem slobode muškaraca, muslimana i zatvaranjem u zatvore i logore, i izvođenjem muškaraca-muslimana civila iz logora na prinude radove, na liniji fronta i u živi štit, a žene djecu i starce istjerali iz stanova i kuća pa zatvarali i premjestili na područje pod kontrolom Armije BiH ili deportovali u druge zemlje. Pa svjestan da svojim radnjama dobrovoljno učestvuje u organizovanju i izvršenju širokog, rasprostranjenog i sistematičnog napada, usmjerenog protiv civilnog stanovništva, muslimana na području opštine Mostar, na način da je kao zapovjednik II bojne, II Brigade HVO-a u saizvršilaštvu, i dogovoru sa zapovjednikom operativne zone Jugoistočne Hercegovine, Miljenkom Lasićem, Zlatanom Mijom Jelićem, Stankom Božićem, Ilijom Vrljićem i dr; Mile Puljić je kao dio tog plana i znajući za taj napad pripremajući se za isti stavlajući bojnu kojom je zapovijedao u stanje pune borbene gotovosti 16.4.1993. godine, kao i da svojim činjenjem i nečinjenjem učestvuje u njemu, te znajući kakva je bila priroda tog sistema, u svojstvu zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a Mostar, u okviru širokog i sistematičnog napada na civile, dopustio neposrednim izvršiocima da čine krivična djela radi ostvarenja te zajedničke zločinačke namjere, i zahtijevao od Zlatana Mije Jelića, zapovjednika odbrane Grada i Stanka Božića, upravnika logora Heliodrom, da pripadnici II Bojne 2. Brigade, izvode zatvorenike iz logora Heliodrom i dovode na prinudne radove, zahtijevao izvođenje civila –zatvorenika iz logora Heliodrom i u živi štit, na prvu liniju između Armije BiH i HVO-a, dok su borbe bile u toku, u Mostaru u zoni odgovornosti II Bojne, 2. brigade, na području Šantićeve i Ričine ulice i dr., a sve u cilju očuvanja i proširenja teritorije Hrvatske Zajednice Herceg Bosne, odnosno uspostavljanja hrvatske teritorije u granicama Hrvatske Banovine, svjesno i voljno, znajući pod kakvim se uslovima obavljaju ti radovi, izlažući zatvorenike po život

opasnoj situaciji, i preuzimajući rizik da zatvorenici budu ubijeni, ranjeni i izloženi svirepom i nehumanom tretmanu, na radovima i u živom štitu, na pomenutim lokacijama, prve borbene linije, usljed čega je oko 73 zatvorenika-civila bilo ranjeno, a 11 zatvorenika – civila poginulo, dok je oko 15 zatvorenika bilo fizički zlostavljano od strane pripadnika II boje 2. brigade HVO-a, čime je svjesno i voljno učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu, sa zajedničkim ciljem pa je radi realizacije ovog cilja, dijeleći zajedničku zločinačku namjeru, bitno i značajno mu doprinio, skupa sa ostalim, s kojima je dijelio opisani zajednički plan, a što je i u suprotnosti sa Međunarodnim humanitarnim pravom i Ženevskom konvencijom o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.8.1949. godine, član 3. stav 1. tačke a) i c), što je za posljedicu imalo sljedeće:

1. dana 11.05.1993. godine, oko 23.00 sati, u Mostaru, u ul. Avenija br. 75 u stanu vlasništvo D. A., pripadnik II Bojne II Brigade HVO-a Zovko Ante i Gagro Predrag, pripadnik II Bojne II Brigade HVO do 01.05.1993. godine, a od 01.05.1993. godine pripadnik Vojne policije HVO, protivpravno lišili slobode braću ... D. i odveli ih u nepoznatom pravcu, a koja tijela su ekshumirana dana 17. i 18. 05. 2007. godine u mjestu Goranci - „Rimski bunar“, na području opštine Mostar i identifikovana 25.03.2008. godine, a Puljić Mile, kao nadređena osoba, bio je dužan i mogao je znati da se ovi spremaju učiniti i da su već učinili to djelo, pa je propustio da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje ovog krivičnog djela, odnosno da počinioce tog djela kazni.
2. dana 21.07.1993. godine ili oko tog datuma, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a iz logora Heliodrom izveli su više zatvorenika bošnjačke nacionalnosti i prisilno doveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Ričinoj-Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne pune vreće sa pijeskom i prave tranšeje i puškarnice na liniji razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom je od metka na liniji razgraničenja praveći tranšeje i puškarnice i za vrijeme borbenih dejstava ranjen zatvorenik civil Hrnjica Nerzad, u prijedjelu lijeve nadlaktice, lijeve strane grudnog koša i abdomena.

3. dana 03.08.1993 godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli 60 zatvorenika civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne prenose i slažu vreće sa pijeskom na liniji razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom su od granate ili rasprskavajućeg metka na liniji razgraničenja prenoseći i slažući vreće sa pijeskom i za vrijeme borbenih dejstava ranjeni zatvorenici civili Lizde Mehmed, u predjelu glave i tijela, a Bišćević Amel u predjelu ruke.

4. dana 05.08.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli 70 zatvorenika - civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne pune vreće sa zemljom i pijeskom i grade zaštitni zid preko ulice, gdje je HVO vojska nastojala pomjeriti liniju prema liniji Armije BiH, na liniji razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom su od metka na liniji razgraničenja puneći vreće sa zemljom i pijeskom i za vrijeme borbenih dejstava ranjeni zatvorenici – civili Leto Rijad, u lijevu podlakticu, a Omanić Fadil od metka i cigle u predjelu noge i glave, a Balavac Osman, Burić Senad, Čolaković Velija, Gadara Ibro, Humačkić Zulfo, Kukuruzović Ćamil, Kodro Meho i Omanić Fadil bili izloženi svirepom i nehumanom tretmanu od strane pripadnika II Bojne II Brigade HVO, na način da su ih više puta snažno udarali kundacima, okvirima od pušaka, držalicama od lopata, nogama i šakama, i drugim tvrdim predmetima u predjelu glave i tijela i na taj način Kodro Mehi izbili zube, a Balavac Osmanu nanijeli povredu u vidu prijeloma tri rebra, usljed čega su i svi bili modri i krvavi.

5. dana 06.08.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli 90 zatvorenika - civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone

odgovornosti koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne prenose vreće sa zemljom i pijeskom i grade bunkere i zaklone za potrebe vojnika HVO, na liniji razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom su od metka na liniji razgraničenja prenoseći vreće sa zemljom i pijeskom i za vrijeme borbenih dejstava ranjeni zatvorenici – civili Husagić Omer u predjelu potkoljenice i Jelin Samir u predjelu tijela, a od granate ranjeni civili – zatvorenici Demirović Mirso u predjelu glave i tijela, Karić Mugdim i Vranović Adem u predjelu tijela i nogu a Krpo Vahid, Husnić Halil, i Tuće Mustafa bili izloženi svirepom i nehumanom tretmanu od strane NN pripadnika II Bojne II Brigade HVO, na način da su ih više puta udarali tvrdim predmetima u predjelu glave i tijela od kojih udarca je Tuće Mustafa zadobio rasjekotinu u predjelu glave, izgubio svijest i pao na zemlju a ostali zadobili modrice u predeglu tijela.

6. u dane 09., 10. i 11.08.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli oko 110 zatvorenika – civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne nose vreće pijeska, grade bunkere i utvrđuju borbene položaje HVO, na liniji razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom su od metka na liniji razgraničenja gradeći bunkere i za vrijeme borbenih dejstava smrtno stradali zatvorenici - civili Ljević Huso i Čolaković Dervo i ranjeni zatvorenici-civili Kukrica Ibro i mlđb. Kubić Nedžad, u predjelu tijela.

7. u dane 11., 12. i 13.08.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO, upućenog upravniku logora Heliodrom, a po odobrenju Zlatana Mije Jelića, zapovjednika odbrane grada Mostara, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a iz logora Heliodrom izveli 3 grupe zatvorenika - civila, ukupno oko 70 zatvorenika - civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne i pomjeranja linije HVO prema liniji Armije BiH izgrađuju- uređuju rovove, prave zaklone i

bunkere i druge utvrde, pune vreće pijeska i iste nosili na prvu liniju razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, gdje su bila borbena dejstva, kojom prilikom su iz vatrenog oružja na liniji razgraničenja dana 13.08.1993. godine smrtno stradali zatvorenici - civili Čolić Emir i Šuta Elvedin, a od granata smrtno stradali zatvorenici - civili Huseinagić Salem, Torlo Afan-Arif, Ćimić Nermin i Čevra Hasan i ranjeni civili iz vatrenog oružja i granata Omerović Ahmet, mldb. Bijavica Alen, S-11, Fejzić Ibrahim, Gosto Alija, Huseić Esad, Idriz Ahmo, Mušić Adnan, S-4, S-13, Smailhodžić Mujo, Šošić Emir, Turković Alija, Vračić Salko, Žujo Enver, Žarkušić Edin, Ratkušić Šefik, Idriz Ismet, S-12, Jelovac Osman, S-8, Kreso Hivzija, S-10 i Kudra Edin, u predjelu glave i tijela.

8. u dane 15., 16., 17., 23., 26., 27. i 28.08.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO, upućenog upravniku logora Heliodrom, a po odobrenju Zlatana Mije Jelića, zapovjednika odbrane grada Mostara, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izvodili više grupa zatvorenika civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odvodili na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Ričinoj - Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne kopaju tranšeje, tunele i rovove, grade zaklone i bunkere, i probijaju zid izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, jer su bila borbena dejstva, kojom prilikom su iz vatrenog oružja i od granata na liniji razgraničenja ranjeni zatvorenici - civili: Velić Fadil, Maksumić Fadil, Afadža Mustafa, S-8, S-14 i Fejzić Adi, Đikić Enver, i S-15, u predjelu glave i tijela, a Razić Salih bio izložen svirepom i nehumanom tretmanu od strane NN pripadnika HVO na način da ga je udario jednom nogom u predjelu glave-usta te na taj način Razić Salihu izbio dva prednja zuba u gornjoj vilici.
9. dana 30.08.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli 50 zatvorenika civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulici, te prisiljavali ih da za potrebe ove bojne nose pune vreće pijeska, uređuju rovove, bunkere i drugih utvrde, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom je od metka na liniji razgraničenja

radeći na rovovima, bunkerima i drugim utverdama i za vrijeme borbenih dejstava smrtno stradao zatvorenik – civil Brković Adis i ranjeni zatvorenici - civili S-16 i Lulić Sašo u predjelu tijela.

10. dana 31.08.1993. godine ili oko tog datuma, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, a po odobrenju Zlatana Mije Jelića, zapovjednika odbrane grada Mostara, iz logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a izveli više zatvorenika civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Ričinoj ulici – Šantićevoj ulici, te prisiljavani da za potrebe ove bojne kopaju tranšeje, uređuju rovove, bunkere i druge utvrde, i od vreća punih pijeskom prave grudobrane na liniji HVO-a, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom su iz vatrenog oružja od metka i bombi-eksplozivnih naprava i gelera i kamena, na liniji razgraničenja radeći na punjenju vreća sa pijeskom, izradi rovova i bunkera i za vrijeme borbenih dejstava ranjeni zatvorenici- civili: Voloder Adis, Muslić Sanel, Polčić Nermin, Đonko Semir, Alender Zlatan, Sakić Ifet, Omerika Semir, Omerbegović Osman, Rožajac Sifet, Kreso Miralem, Demirović Osman i Sulejman, Kohnić Mujo, Čustović Miralem, Grcić Halid, Salihović Refik, Karić Aner, Maksumić Murat, Dželilović Sead, Muratović Ramo, Čolaković Zehrid, Jazvin Edin, Aličić Edin, Kupusija Malik, Lulić Ibrahim, Čevra Menso, u predjelu glave i tijela, a zatvorenik-civil Berić Semir smrtno stradao.

11. u periodu od 02. do 13.09.1993. godine, u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, a po odobrenju Zlatana Mije Jelića, zapovjednika odbrane grada Mostara, iz logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, u više navrata izvodili više zatvorenika – civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno odveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti koju je držala pomenuta jedinica u Ričinoj-Šantićevoj ulici, te prisiljavali ih da za potrebe ove bojne grade utvrde na liniji razgraničenja, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom su iz vatrenog oružja od metka, bombi i gelera na liniji razgraničenja radeći na utverdama i za vrijeme borbenih dejstva ranjeni civili Alečković Husein, Alilović Salem, i

Razić Adis, u predjelu tijela a dana 05.09.1993. godine u večernjim satima, civili Terko Azer i Čulić Mehmedalija bili izloženi svirepom i nehumanom tretmanu od strane NN pripadnika II Bojne II Brigade HVO-a, na način da ih je natjerao da pjevaju pjesmu uvredljivog sadržaja "Evo zore, evo dana, evo Jure, evo Bobana", pa ugasio cigaru na vratu Terki Azeru, i udario ga više puta šakama u predjelu glave usljed čega je ovaj zadobio opekotinu i modrice, a Mehmedaliju Čulića udario više puta snažno rukama, nogama i flašom u predjelu glave-usta, od kojih udaraca su mu izbijeni zubi, pa je izgubio svijest i pao na pod.

12.dana 09.10.1993. godine u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli 35 zatvorenika civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno doveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulicu u Mostaru, te prisiljivali ih da za potrebe ove bojne uređuju rovove, bunkere i druge utvrde, izlažući se velikoj životnoj opasnosti, da bi prilikom izvođenja prinudnih radova zatvorenik Husović Jusuf bio izložen svirepom i nehumanom tretmanu od strane pripadnika HVO-a, na način da ga je ovaj vrijeđao i više puta udario kablovima od električnih žica u predjelu tijela i iz pištolja ispucao jedan metak u predjelu ruke usljed čega je Husović Jusuf zadobio prostrijelinu lijeve podlaktice.

13.dana 14.10.1993. godine u Mostaru, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II Brigade HVO-a, iz logora Heliodrom izveli 35 zatvorenika civila bošnjačke nacionalnosti i prisilno doveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Šantićevoj ulicu u Mostaru, te prisiljivani da za potrebe ove bojne uređuju rovove, bunkere i druge utvrde, izlažući ih velikoj životnoj opasnosti, kojom prilikom je iz vatrenog oružja od metka, na liniji razgraničenja, radeći na uređenju rovova, bunkera i drugih utvrda i za vrijeme borbenih dejstava, smrtno stradao Muminagić Muhamed.

14.u dane od 24.06. do 29.06., od 03.07. do 31.07., 01.08., 02.08., 03.08., 04.08., 06.08., 08.08., 09.08.,17.08.,18.08.,19.08., 20.08.,

21.08., 22.08., 24.08., 25.08., 28.08., 29.08., 01.09.,03.09., 04.09.,05.09.,06.09.,07.09., 08.09., 09.09., 16.09., 21.09., 22.09.,23.09., 24.09., 25.09., 26.09., 27.09., 28.09., 02.10., 03.10., 04.10.,05.10.,06.10.,07.10.,08.10., 10.10., 11.10., 12.10., 13.10., 25.10., 02.12.1993. godine, te 17.01. i 07.02.1994. godine, na zahtjev Puljić Mile, zapovjednika II Bojne II brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, a po odobrenju Zlatana Mije Jelića, zapovijednika odbrane grada Mostara, iz logora Heliodrom, pripadnici II Bojne II brigade HVO-a izvodili grupe zatvorenika Poljarević Mesuda, S-4, Alečković Huseina, Alender Zlatana, Kevelj Jusufa, Mulač Halila, Duranspahić Zijaha i dr., i prisilno odvodili na položaje II Bojne II Brigade HVO, a najčešće na prvu liniju zone odgovornosti koju je držala pomenuta jedinica u Ričinoj-Šantićevoj ulici, gdje su u uslovima krajnje opasnosti po život i u uslovima neposredne razmjene vatre između HVO i ARBiH, zatvorenici izvodili razne prinudne radove, i to kopali rovove, gradili bunkere i utvrde za potrebe vojnika HVO, te na taj način pomjerali liniju HVO prema liniji ARBiH.

Dakle, kao što je opisano u prethodnom tekstu u okviru širokog i sistematičnog napada HVO-a protiv bošnjačkog stanovništva na području opštine Mostar i dr., u cilju provođenja politike HZHB i HDZ-a, da ukloni bošnjačko stanovništvo sa teritorije planirane hrvatske države Herceg-Bosne, znajući za taj napad, i znajući da svojim činjenjem i nečinjenjem sudjeluje u njemu osumnjičeni Puljić Mile, svojim činjenjem i nečinjenjem, uz posjedovanje diskriminatorne namjere, i nanošenju velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede, ili narušavanjem zdravlja, između ostalog naređivanjem, podsticanjem, promovisanjem, bodrenjem, omogućavanjem i /ili sprovođenjem sistema korištenja zatvorenih bosanskih muslimana za protupravni prisilni rad od strane pripadnika II bojne II Brigade HVO-a; promovisanjem, podsticanjem, bodrenjem i tolerisanjem vršenja zločina, protiv bosanskih Muslimana, dopustio neposrednim izvršiocima da čine krivična djela, propustio da prijavi i /ili istraže zločini ili navodi zločina protiv njih, da se poduzmu daljnji koraci, slijedom tih istraga i /ili da se izrekne kazna ili disciplinska mjera podređenim za zločine izvršene protiv bosanskih Muslimana, ili na drugi način pomogao i podržavao činjenje krivičnih djela, za koje se tereti, a kako je opisano u prethodnom tekstu. Puljić Mile je također odgovoran na osnovu službenog položaja kao nadređeni za krivična djela koja su počinili

njegovi podređeni nad kojima je imao stvarnu kontrolu, jer je znao ili mogao znati da se njegovi podređeni spremaju počiniti ta djela ili su to već učinili, a da nije poduzeo neophodne i razumne mjere u cilju sprečavanja ili kažnjavanja počinitelja, a što je i u suprotnosti i sa Međunarodnim humanitarnim pravom i Ženevskom konvencijom.

Čime bi:

-pod tačkom 1. optužnice počinio krivično djelo Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka i) u vezi sa članom 180. stav 2. KZ BiH;

-pod tačkom od 2. do 14. optužnice krivično djelo Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) i k) u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

Optuženi se u smislu člana 189. stav 1. ZKP BiH oslobađa obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka koji u cijelini padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnicu.

OBRAZLOŽENJE

I. UVOD

1. Optužnicom Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0009822 14 od 02.12.2014. godine, optuženom Mile Puljiću pod tačkom 1. optužnice na teret je stavljeno krivično djelo Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka i) u vezi sa članom 180. stav 2. KZ BiH, te pod tačkama od 2. do 14. optužnice krivično djelo Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) i k) u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

2. Sudija za prethodno saslušanje je dana 16.12.2014. godine potvrdio optužnicu, a optuženi Mile Puljić se dana 21.01.2015. godine izjasnio da nije kriv za krivično djelo koje mu se stavlja na teret. Glavni pretres je počeo dana 01.04.2015. godine.

3. Dana 06.03.2018. godine Tužilaštvo BiH je protiv optuženog Mile Puljića dostavilo optužnicu izmijenjenu u pogledu činjeničnog sadržaja. Odbrana se nije protivila izmijenjeni optužnici, niti je imala svojih dokaza u odnosu na izvršene izmjene u toj optužnici, ističući da se ne radi o bitnim činjeničnim promjenama, već da se uglavnom radi o izmjeni ili dopuni datuma, imena i slično.

4. Prvostepenom presudom Suda Bosne i Hercegovine, broj S1 1 K 017799 15 Kri od 16.05.2018. godine, optuženi Mile Puljić, oslobođen je od optužbe da je radnjama opisanim u izreci presude počinio krivično djelo:

-pod tačkom 1. izmijenjene optužnice krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka i) u vezi sa članom 180. stav 2. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH);

-pod tačkama od 2. do 14. izmijenjene optužnice krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) i k) u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KZ BiH.

5. Nadalje, istom presudom, optuženi je u smislu člana 189. stav 4. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine oslobođen od obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka, koji u cijelini padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

6. Navedenom presudom, a na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

7. Rješenjem Vijeća Apelacionog odjeljenja (Apelaciono vijeće) broj S1 1 K 017799 18 Krž 2 od 18.01.2019. godine, zbog utvrđene apsolutno bitne povrede krivičnog postupka iz člana 297. Stav 1. Tačka k) ZKP-a BiH uvažena je žalba Tužilaštva Bosne i Hercegovine, te je određeno održavanje pretresa pred Apelacionim vijećem.

II. PRETRES PRED APELACIONIM VIJEĆEM

8. Prilikom zakazivanja pretresa pred vijećem Apelacionog odjeljenja, vijeće je pozvalo stranke u postupku da sudu dostave prijedlog dokaznih prijedloga koje planiraju izvesti pred ovim vijećem.
9. Tužilaštvo BiH je dostavilo prijedlog dokaza u kojem su predloženi dokazi koje je potrebno ponovo izvesti pred Apelacionim vijećem¹, zatim dokaza koje je potrebno prihvatiti kao već izvedene², odnosno koje je potrebno reporudkovati, kao i prijedlog novih dokaza dokazi³, od kojih su pojedini već dostavljeni u prilogu izjavljene žalbe Tužilaštva BiH protiv prvostepene presude⁴. Također, tužilaštvo je

¹ T-49, T-54, T-61, T-62, T-65 do T-67, T-105, T-141, od T-167 do T-180, od T-183 do T-187, T-189, od T-192 do T-199, od T-206 do T-217, od T-256 do T-260, od T-262 do T-275, T-278, od T-287 do T-289, od T-292 do T-295, T-301, od T-308 do T-313, T-315, od T-318 do T-330, od T-333 do T-406, T-436,

² saslušanje vještaka Sinanović Zemira i njegov pismeni nalaz i mišljenje od 03.08.2014. godine uz dopunu nalaza i mišljenja od 17.11.2014. godine (T-22); iskazi zaštićeni svjedok S-1, zaštićeni svjedok S-2, zaštićeni svjedok S-3, Lizde Mehmed i zaštićeni svjedok S-6, Ilrnjica Nerzad, Lizde Mehmed, Balavac Osman, Omanić Fadil, Leto Rijad, Ilumačkić Zulfo, Kodro Meho, Kukuruzović Čamil, Kukuruzović Ilmo, Elezović Vejsil Demirović Mirso, Ilusagić Omer, Vranović Adem i Tuće Mustafa, Čolaković Aiša, Gološ Jusuf, Razić Ahmet, Ilasanagić Enes, Ljević Šaćira, Idriz Ahmo, Penava Elvedina, Iluseinagić Nihada, Čolić Meliha, Idriz Ismet, Pajić Ibro, Šoše Emir, Gosto Alija, Ratkušić Šefik, Vračić Salko, Idriz Ahmo, Bijavica Alen, Mušić Adnan i zaštićeni svjedoci S-4, S-7, S-8, S-10, S-11, S-12, S-13, Fejzić Adi, zaštićeni svjedoci S-14 i S-15, Puce Zijada, Lulić Sašo, i zaštićeni svjedok S-16, Jazvin Edin, Aličić Edin, Đonko Semir, Omerika Semir, Đelilović Sead, Kreso Miralem, Alendar Zlatan, Salihović Refik, Kupusija Malik, Alečković Husein, Terko Azer, Čulić Mehmedalija, Muminagić Fatima, Poljarević Mesud, Kevelj Jusuf, Alendar Zlatan, Količić Osman, Čatović Sabrija, zaštićeni svjedok S-5

³ Saslušanje svjedoka Lalić Almir; materijalni dokazi: Originalni propratni akt Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, broj 288/2/17 od 14.11.2017. godine, sa dokumentacijom, Matični list broj 296/0 na ime Selimić Dževad, ovjeren od Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, Dokument Bolnice u Mostaru, na ime Selimić Dževad, u potpisu ljekara dr Sefo i Čelina, ovjeren od Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, Izvod iz Protokola bolnice r.b. 297 od 05.08.1993. godine na ime Selimić Dževad, ovjereno od Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, Izvod iz Protokola bolnice r.b. 4306 na ime Selimić Dževad, ovjereno od Sveučilišne kliničke bolnice Mostar, Dopis KBC Split od 23.08.1993. godine, Spisak ranjenih pripadnika ARBiH upućenih iz RR bolnice HVO Mostar u bolnicu u Splitu, HZ-HB, Odjel odbranc, Sektor za zdravstvo broj 02-5/4-14/93 od 10.09.1993. godine, ovjeren u Hagu, haški broj Y0030694- Y0030695, sa prilogom Potvrda o prijemu dokaza RFA 20171214-06, Izvod iz Evidencije dežurstava VP IIVO-a u logoru Heliodrom Mostaru u periodu od 13.08.1993. – 16.12.1993. godine koja evidencija je uložena kao dokaz TD-420, za dan 23.09.1993. godine, Originalni propratni akt Kliničkog bolničkog centra Split, broj 2181.147-02/K/L/M-15-2 od 12.10.2015. godine, Dopis KBC Split broj 2181-147-02/K.L.M.-15-2 od 07.10.2015. godine, Izvod iz Protokola bolnice od dana 05.08.1993. godine na ime Burić Ismet, Ilumačkić Zulfo, Kukuruzović Čamil i Osman Balavac, ovjeren od Sveučilišne kliničke bolnice Mostar; Dopis Grad Mostar, Gradsko Vijeće IINK, FBiH broj 01-09-76/17-1 od 17.11.2017. godine, sa prilogom Odluka broj 01-21/95 od 15.02.1995. godine; Presuda Županijskog – Kantonalnog suda Mostar, broj 07 0 K 011315 14 K od 09.12.2015. godine; Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 07 0 K 011315 16 Kž od 25.08.2016. godine Spisak vojaka po abecedi, osnovni i dopunski VES, VP 1520 na ime Zelenika Ivan

⁴ Prvostepena presuda Jadranko Prlić i dr., predmet br. IT-04-74-T, presuda objavljena 29.05.2013., bhs 03.10.2014., MKSJ, tom 1-relevantni paragrafi; Prvostepena presuda Jadranko Prlić i dr., predmet br. IT-04-74-T, MKSJ, tom 2-relevantni paragra; Prvostepena presuda Jadranko Prlić i dr., predmet br. IT-04-74-T, MKSJ, tom 3-relevantni paragrafi; Sažetak presude Žalbenog vijeća u predmetu Prlić i drugi, Haag, 29.11.2017., MKSJ; Zapovjed, Glavni stožer HVO-Sjeverni Sektor, dj.broj:02-242/93, Đubrani, 31.07.1993., zapovjednik Sjevernog sektora pukovnik Miro Andrić, MKS01524815-ovjeren u Haškom tribunalu i u Arhivu Zagreb; Spisak djelatnika

predložilo i da Apelaciono vijeće ponovo cijeni dokaze koje je tužilaštvo predložilo u prvostepenom postupku, a koji od strane prvostepenog vijeća nisu prihvaćeni kao dokazi, već kao dokumenti (TD)⁵.

10. Također, Tužilaštvo BiH dostavilo je i prijelog za prihvatanje utvrđenih činjenica u pravosnažnim presudama Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, predlažući da vijeće Apelacionog odjeljenja Suda Bosne i Hercegovine prihvati kao utvrđene činjenice koje je Sud Bosne i Hercegovine prihvatio kao utvrđene u prvostepenom postupku, a koje činjenice su navedene u rješenju Suda BiH br. S1 1 K 017799 15 Kri od 02.03.2016. godine. Istim prijedlogom predloženo je da se prihvate kao dokazane i činjenice utvrđene pravosnažnom presudom Pretresnog vijeća Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: MKSJ) u predmetu Tužilac protiv Prlić Jadranka i drugih broj IT-04-74-T od 29.05.2013. godine.
11. Branioци optuženog Mile Puljića, advokati Davor Martinović i Senka Nožica dostavili su očitovanja na prijedlog dokaza Tužilaštva, a u istom je istaknut i prijedlog dokaza odbrane u kojem je odbrana istakla da ne predlaže izvođenja novih dokaza. Predloženo je jedino da se ponovo reproduciraju iskazi vještaka Milana Gorjanca i optuženog Mile Puljića u svojstvu svjedoka dati pred prvostepenim vijećem.
12. Razmatrajući prijedloge stranaka u pogledu već izvedenih dokaza, vijeće je odlučilo da se dokazna građa iz prvostepenog postupka prihvati kao već izvedeni, a što se odnosi i iskaze svjedoka koji su navedeni u prijedlozima stranaka, te utvrđene činjenice iz predmeta *Tužilac protiv Natelića i Vinka Martinovića* br. IT-94-34-T presuda od 31. marta 2003. godine.⁶
13. Naime, članom 317. stav (2) ZKP BiH propisano je da se u drugostepenom postupku, onda kada je potrebno ponovno izvesti dokaze provedene u glavnom

stožera, IZ IIB, Općinski stožer Mostar, dj.broj ____/92, Mostar, 22.08.1992., MKS01026683-ovjeren u Haškom tribunalu i u Arhivu Zagreb.

⁵ TD-153, TD-154, TD-155, TD-156, TD-157, TD-158, TD-159, TD- 285, TD-286, TD-435, T-436, TD-412, TD-413, TD-417, TD-418, TD-419, TD-420, TD-421, TD-422, TD-423, TD-424, TD-425, TD-426, TD-427, TD-428, TD-429, TD-431, TD-435.

pretresu, iskazi saslušanih svjedoka i vještaka te provedeni materijalni dokazi mogu biti prihvaćeni kao dokazi i mogu biti pročitani ili reprodukovani, ukoliko ispunjavaju zakonom propisane uslove. Apelaciono vijeće je, nakon izjašnjenja stranaka, a rukovodeći se odredbom člana 317. stav 2. ZKP BiH, utvrdilo da nije potrebno izvesti sve već provedene dokaze u prvostepenom postupku, pa ih je prihvatilo bez njihovog ponovnog čitanja ili reprodukovanja i isti su bili predmet ocjene kao i izvedeni dokazi. Svi provedeni dokazi, subjektivne i objektivne prirode (uključujući i utvrđene činjenice), koji su provedeni u prvostepnom postupku, te kao takvi preuzeti i u postupku pred ovim Vijećem navedeni su detaljno u Aneksu ove presude, koji ujedno čini njen stastavni dio.

14. Kada je u pitanju prijedlog dokaza Tužilaštva BiH, Apelaciono vijeće je prihvatilo dokaz Tužilaštva-T-439-dopis grada Mostar, Gradsko vijeće HNK, broj 01.09.76/17-1 od 17.11.2017. godine. Naime, navedeni dokaz je predlagan kao dokaz replike u toku prvostepenog postupka (ali nije prihvaćen od strane prvostepenog vijeća), a isti se odnosi na okolnosti naziva ulice Alekse Šantića u Mostaru, s obzirom da su u toku 1995. godine preimenovani pojedini djelovi ove ulice, tako da od te godine imaju druge nazive. Navedeni dokaz je prihvaćen iz razloga što se ova ulica spominje kao mjesto gdje su zarobljenici izvođeni na prisilne radove, a što je opisano tačkama od 2. do 14. izmijenjene optužnice, a i optuženi prilikom saslušanja u svojstvu svjedoka se također izjašnjavao na okolnost podjela ove ulice između više sektora i podsektore, a spominjao je i izmjena u nazivu ove ulice, iz kojeg razloga je i prihvaćen ovaj dokaz, kako bi se vijeće pravilno utvrdilo sve činjenice vezano za događaje u ovoj ulici.
15. U pogledu preostalih novih dokaza, Apelaciono vijeće primjećuje da se pojedini dokazi već predlagani u toku prvostepenog postupka⁷, pojedini su dostavljeni uz izjavljenu žalbu, dok se pojedini dokazi prvi put predloženi u toku drugostepenog

⁶ Preuzete rješenjem Suda BiH S1 1 K 017799 14 Kri od 02.03.2016. godine

⁷ Saslušanje svjedoka Lalić Almira i uvrštavanje u spis materijalnih dokaza i to: medicinske dokumentacije koja se odnosi na ranjavanje i boravak u bolnicama Mostar i Split, na ime Selimić Dževad, potom Izvod iz protokola bolnice Mostra na ime Burić Ismet, Humačkić Zulfo, Kukuruzović Ćamil i Osman Balavac, Dopis Grada Mostara, Gradsko Vijeće HNK od 17.11.2017. godine, sa prilogom Odluka od 15.02.1995. godine, Presudu Kantonalnog suda Mostar, broj 07 0 K 011315 14 K od 09.12.2015. godine za optuženog Ivana Zeleniku, Spisak vojaka po abecedi, osnovni i dopunski VES, VP 1520 na ime Zelenika Ivan

postupka. U pogledu već predlaganih dokaza u toku prvostepenog postupka, Apelaciono vijeće napominje da je tužilaštvo predložilo iste kao dokaze replike, a prvostepeno vijeće je utvrdilo da ovi dokazi nisu dokazi replike, iz kojeg razloga nije dozvolilo uvođenje u dokaznu građu. Apelaciono vijeće u tom pogledu također smatra da navedeni dokazi nikako ne mogu biti dokazi replike (izuzev dokaza T-439-dopis grada Mostar, Gradsko vijeće HNK, broj 01.09.76/17-1 od 17.11.2017. godine), iz kojeg razloga nije prihvaćeno njihovo provođenje u drugostepenom postupku. Tužilaštvo u kontekstu ovih dokaza ističe da je prvostepeni sud, zbog njihovog neprovođenja počinio bitnu povredu postupka. Međutim, ako se ima u vidu da Apelaciono vijeće nije utvrdilo postojanje takve povrede u vezi sa ovim dokazima, već je presuda ukinuta iz drugih razloga (navedenih u rješenju o ukidanju prvostepene presude), onda je bila obaveza tužilaštva da u prijedlogu detaljno pojasni i uvjeri Apelaciono vijeće da se zaista radilo o dokazima replike, koje je sud nezakonito odbio, a što nije učinjeno, tako da ni Apelaciono vijeće nije prihvatilo prijedlog za izvođenje ovih dokaza.

16. Apelaciono vijeće primjećuje da je tužilaštvo predložilo uvođenje u dokaznu građu i Rješenje Vrhovnog suda FBiH broj 07 0 k011315 KŽ od 25.08.2016. godine, a koji dokaz u toku prvostepenog postupka nije predlagan. Istina, predlagana je presuda iz ovog predmeta, a za koju je utvrđeno da nije dokaz replike. S tim u vezi, Apelaciono vijeće napominje da tužilaštvo, u skladu sa članom 295. stav 4. nije navelo zašto ovaj dokazni prijedlog nije ranije iznesen, odnosno zašto i pored dužne pažnje i opreza nije predstavljen na glavnom pretresu. Pored toga, postavlja se i pitanje relevantnosti ulaganja ovog dokaza, kao i ukinute presude iz tog predmeta, obzirom da osim činjenice da se vodi krivični postupak protiv određenog lica za određeni događaj, vijeće ne može na drugim utvrđenjima zasnivati svoju odluku, a posebno još ako se ima u vidu da se radilo o predmetu koji nije pravosnažno okončan.

17. Kada su u pitanju preostali novi dokazi, vijeće također napominje da tužilaštvo nije u izjavljenoj žalbi protiv prvostepene presude, niti u dostavljenom prijedlogu dokaza obrazložilo zašto ovi dokazi i pored dužne pažnje i opreza nisu predloženi i u toku prvostepenog postupka, a koji uslov je postavljen zakonskom odredbom člana 295. stav 4. ZKP-a BiH. Osim toga, kada je u pitanju prijedlog da se

kao dokaz prihvate sažetak presude i pojedini tomovi iz prvostepene presude iz predmeta MKSJ broj IT-04-74-T Jadranko Prlić i dr. za Apelaciono vijeće je potpuno nejasno zašto tužilaštvo predlaže provođenje ove presude, kada je tužilaštvo predložilo prihvatanje utvrđenih činjenica iz ovog predmeta. Sa druge strane, kao što je već istaknuto u prethodnom paragrafu, sudske presude mogu biti jedini dokaz na okolnost da je vođen postupak protiv određene osobe, ali ne i u pogledu dokazivanja nekih činjenica iz tog predmeta.

18. Što se tiče utvrđenih činjenice iz predmeta Jadranko Prlić i dr., apelaciono vijeće napominje da je pravosnažna presuda u tom predmetu donesena još za vrijeme trajanja prvostepenog postupka protiv optuženog u ovom predmetu⁸, tako da je tužilaštvo imalo mogućnost još u toj fazi postupka predlagati njihovo prihvatanje, ali to nije učinjeno, usljed čega ni Apelaciono vijeće nije bilo u mogućnosti prihvatiti iste. Dakle ni u ovom slučaju tužilaštvo nije dokazalo zašto pored dužne pažnje i opreza nije bilo u mogućnosti ranije podnijeti prijedlog za prihvatanje činjenica iz ovog predmeta.
19. Što se tiče prijedloga tužilaštva da vijeće kao dokaze cijeni dokumentaciju koju je prvostepeno vijeće prihvatilo kao dokument (TD), a ne kao dokaz, Apelaciono vijeće ukazuju da Tužilaštvo nije žalbom na prvostepenu presudu, a niti kasnije u toku drugostepenog postupka ubijedilo ovo vijeće da se radi o autentičnoj i relevantnoj dokumentaciji za odlučivanje u ovom predmetu, iz kojeg razloga ovi dokazi nisu uvedeni u dokaznu građu, te kao takvi nisi niti razmatrani prilikom donošenja presude.
20. Na kraju, Apelaciono vijeće je prihvatilo prijedlog za reprodukcijom iskaza optuženog datog u svojstvu svjedoka tokom prvostepenog postupka, kako bi se time u cjelosti ispoštovalo pravo na odbranu optuženog, dok je sa druge strane dokaz-iskaz vještaka Milana Gorjanca, u skladu sa navedenim članom 317. stav 2. preuzet kao izveden.

III. ZAVRŠNE RIJEČI

a. Tužilaštvo BiH

21. Tužilaštvo BiH je svoju završnu riječ iznijelo na ročištu 14.03.2019. godine. U završnoj riječi Tužilaštvo cijeni da je tokom postupka dokazalo postojanje opštih elemenata krivičnog djela koje se optuženom stavlja na teret - Zločin protiv čovječnosti iz člana 172. Krivičnog zakona BiH. Tužilaštvo ističe da je postojanje širokog rasprostranjenog i sistematičnog napada usmjerenog protiv civilnog stanovništva utvrđeno najprije na osnovu utvrđenih činjenica koje je Sud prihvatio u toku postupka, a koje se odnose na dešavanja na području Mostara u inkrimisanom periodu, te na osnovu mnogobrojne materijalne dokumentacije uložene u sudski spis, kao iz iskaza mnogobrojnih svjedoka. Tužilaštvo smatra da je dokazano znanje optuženog za postojanje širokog i sistematičnog napada protiv bošnjačkog civilnog stanovništva koje se ogleda najprije u činjenici njegovog vojnog statusa, odnosno dužnosti zapovjednika II. bojne II. brigade HVO-a. Dalje je navedeno da je u toku postupka dokazano i da su djela optuženog predstavljala dio tog napada, odnosno da je Puljić Mile kao zapovjednik II. bojne znao za napad, te su on i pripadnici njegove II. bojne II. brigade aktivno učestvovali u njemu, a što proizlazi također iz materijalnih dokaza. U tom smislu Tužilaštvo navodi da je Zlatan Mijo Jelić, zapovjednik Sektora odbrane grada Mostara, organizovao sastanak sa postrojbama do nivoa bojni i ostalih samostalnih postrojbi i brigada i izdao zadaće, pa samim tim se ukazuje da je Puljić Mile bio dio širokog i sistematičnog napada i udruženog zločinačkog poduhvata jer je znao za naredbu i istu provodio u svojoj zoni odgovornosti i navedenom bitno doprinio. S obzirom na prethodno navedeno, Tužilaštvo se osvrnulo na lanac zapovjedanja i odnos podređenosti i nadređenosti u strukturama HVO na navedenom području, te navodi da se time dokazuje da je Mile Puljić bio visoko pozicionirani zapovjednik unutar Sektora Odbrane grada Mostara, kao i sudionik UZP-a.

⁸ Drugostepena presuda u predmetu MKSJ broj IT-04-74-T Jadranko Prlić i dr, dok je dokazni postupak u prvostepenom postupku zaključen dana 28.02.2019. godine

22. Kada je u pitanju Zona odgovornosti II. bojne Tužilaštvo tvrdi, da iz materijalnih dokaza, a potvrđeno je i nalazom vještaka vojne struke, zona odgovornosti II. bojne II. brigade HVO-a je bila u Mostaru na području ulice Alekse Šantića (Ričina) i obuhvatala dijelove objekta Tehničke škole, te zgrade Liftare, Ledare, Abraševića, Hotela Ero, Hotela Hercegovina, prodavnice obuće Derventa, zgrade ŽTO-a, zgrade HDZ-a i dr. Zona odgovornosti II. bojne II. brigade je formirana u mjesecu aprilu 1993. godine. Na čelu ističe kao zapovjednik je bio pozicioniran Mile Puljić, koji je bio dužan osigurati i regulirati smjene u ovoj zoni odgovornosti, te da su II. bojnoj bile prepočinjene i pridodate i druge jedinice Vojne policije, ATG jedinice i pripadnici PS Mostar, koje su djelovale na tom području.

23. Kada je u pitanju 1. tačka optužnice Tužilaštvo tvrdi da je Mile Puljić kao zapovjednik II bojne II. brigade sa komandom na Aveniji, već od 09.05.1993. godine imao u zoni odgovornosti pomenutu liniju u gradu Mostaru, odnosno u periodu i kada su braća D.e odvedena u nepoznatom pravcu iz svojih domova na Aveniji, što dokazuje da II. bojna tada nije držala liniju prema VRS-u. Shodno tome, Mile Puljić je bio dužan i mogao je znati i propustio da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje krivičnog djela i da kazni počinioca tog djela, da provede istragu u vezi prisilnog nestanka braće D.koji se desio unutar njegove zone odgovornosti dana 11.05.1993. godine, odnosno svojim nečinjenjem je omogućio svojim vojnicima da čine zločine bez da je spriječio, prijavio ili proveo istragu protiv svojih podređenih i kazni ih.

24. Kada su u pitanju ostale inkriminacije (tačke 2.- 14. Optužnice) koje se odnose na izvođenje zatvorenika na prisilne radove, tužilaštvo navodi da iako je Mile Puljić znao za borbena dejstva na liniji razgraničenja, te da je konstantno zahtijevao izvođenje zatvorenika iz logora Heliodrom radi obavljanja radova na prvoj liniji odbrane, čime je dovodio zatvorenike-civile Bošnjake u životnu opasnost, te da je na taj način Mile Puljić djelovao u sklopu širokog i sistematičnog napada i u udruženom zločinačkom poduhvatu. Tako iz mnogobrojnih materijalnih dokaza se jasno vidi da je zapovjednik II. bojne Mile Puljić potpisivao zahtjeve i tražio od Božić Stanka, upravnika Heliodroma,

da mu za potrebe II. bojne radi obavljanja radova na liniji razgraničenja, odnosno na prvoj liniji odbrane HVO-a i izvođenja inženjerskih radova, obezbjedi zatvorenike a da će prevoz i osiguranje zatvorenika obezbjediti II. bojna, na koji način je zatvorenike koje mu šalje izlagao po život opasnoj situaciji. Sve to je odobravao Zlatan Mijo Jelić, zapovjednik odbrane grada Mostara ili general Pušić Berislav, što sve, po ocjeni Tužilaštva upućuje na zaključak da se radilo o širokom i sistematičnom napadu i o udruženom zločinačkom poduhvatu.

25. Tužilaštvo ističe da su svjedoci bili saglasni u svojim iskazima u odnosu na korištenje zatvorenika logora Heliodroma za obavljanje opasnih prisilnih radova koji su uključivali pravljenje bunkera, kopanje tranšea, nošenje vreća sa pijeskom ili zemljom, pravljenje utvrda na liniji fronta i pomjeranja linije prema AR BiH, usljed čega je 11 zatvorenika-civila smrtno stradalo, 73 zatvorenika-civila ranjeno, a oko 15 zatvorenika-civila bilo fizički zlostavljano.

26. Stav Tužilaštva je da je optuženom Miletu Puljiću bilo poznato da će zatvorenici koje je tražio i koji su dovedeni iz logora na rad na prvim crtama biti izloženi ozbiljnoj opasnosti koja će najvjerojatnije dovesti do stradanja značajnog broja zatvorenika. Međutim, prema ocjeni Tužilaštva, optuženi je unatoč tome, tražio zatvorenike i slao ih na rad. Na osnovu dokaza izvedenih na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, imajući u vidu saglasna svjedočenja svjedoka, nesumnjivo je da su zatvorenici redovno bili na prinudnom radu duž linije fronta, suprotno odredbama IV. Ženevske konvencije. Nadalje, posljedice toga rada su očite i upečatljive jer su rezultirale smrću, ranjavanjem i premlaćivanjima mnogih zatvorenika, što nesumnjivo govori u prilog činjenici da je Mile Puljić morao znati za navedeno i nije ništa poduzeo da spriječi pomenute radove.

27. Dakle, u svojstvu zapovjednika II. bojne HVO-a, Mile Puljić je znao i mogao znati, i propustio da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje krivičnih djela i da kazni počiniocima djela, odnosno nečinjenjem je omogućio svojim vojnicima da čine zločine bez da je spriječio, prijavio ili proveo istragu protiv svojih podređenih i kazni ih, a što je vidljivo iz mnogobrojnih svjedočenja i materijalne dokumentacije.

28.S obzirom na navedeno, Tužilaštvo smatra da je optuženi počinio predmetno krivično djelo, te predlaže da Sud utvrdi krivičnu odgovornost optuženog, oglasi ga krivim, i izrekne adekvatnu krivičnu sankciju u skladu sa Krivičnim zakonom.

b. Odbrana optuženog Mile Puljića

29.Odbrana je u cijelosti ostala kod svojih završnih riječi iznesenih pred prvostepenim sudom, kao i kod navoda iz odgovora na žalbu. Pored toga odbrana se u završnim riječima iznesenim pred Apelacionim vijećem očitovala na navode iz ukidnog rješenja te na provedene dokaze u drugostepenom postupku.

30.Kada su u pitanju podneseni zahtjevi, ukoliko se isti analiziraju sadržinski dolazi se do zaključka da se radi o unificiranim zahtjevima, koji u svojoj suštini čine jednu rečenicu, koja se tiče molbe za radom zatvorenika za potrebe sektora 1. Te radove koji su potrebni u sektoru 1 objasnio je sam optuženi i rekao je da se radi o logističkim potrebama. Odbrana posebno ističe da ni međunarodno humanitarno pravo ne zabranjuje svako upućivanje na rad a posebno ne kada se radi o radovima koji su daleko od prvih crta fronta.

31.Odbrana je dala obrazloženje o međusobnoj vezi zahtjeva i zapovjedi kojima je odobravano izvođenje zatvorenika. Za potrebe završne riječi odbrana je napravila analizu, prema kojoj je konstatovala da među dokazima Tužilaštva postoji ukupno 71 zahtjev. Od toga samo 10 zahtjeva se odnosi na period koji opisuju tačke od 2. do 13. predmetne optužnice. Od tih 10 zahtjeva 6 se odnose na dane 21.07.1993. godine, 05.08.1993. godine i 09.08.1993. godine što znači da ima samo 7 zahtjeva za tačke optužnice od 2. do 13., a od tih 7 zahtjeva jedan je nepotpisan od strane Mile Puljića (T-168). Odbrana je zaključila da ima 6 zahtjeva, a da optužnica u svom dispozitivu u tačkama 2.-13 koje kao i prvostepeni Sud razmatra kao jednu tačku zbog istog činjeničnog opisa sa različitim oštećenim (tačka 197. prvostepene presude) imaju 33 različita datuma što govori o pravnoj konfuznosti i dispozitiva i cijele optužnice.

32. Nadalje, kada su u pitanju zahtjevi optuženog za izvođenje zatvorenika na radove, odbrana navodi da između upravnika Heliostrova i optuženog kao zapovjednika II. bojne nije postojao nikakav odnos nadređenosti, te sami zahtjevi su predstavljali u stvari molbe koje u vojnom smislu nemaju nikakvog značaja, jer iste ne obavezuju upravnika. Odbrana tvrdi da bi se utvrdila odgovornost za stradavanje zatvorenika potrebno je utvrditi ko je iste doveo na prvu crtu, ko je imao efektivnu kontrolu nad zarobljenicima, te gdje su isti nastradali s obzirom na jasna razgraničenja unutar sektora. Po mišljenju odbrane za sigurnost pritvorenika na mjestu radova odgovoran je zapovjednik postrojbe za koju su izvodili radove, odnosno zapovjednik sektora.

33. U završnom izlaganju odbrana je odbrazložila i tačku 8. optužnice u kojoj Tužilaštvo tretira dokaze broj T-256 i T-257. Izvješće Mile Puljića pod brojem T-256 govori o ranjavanju Fadila Velića, a o čemu je izvješten od Bolnice Mostar, a u dokazu broj T-257 što čini izvješće Stanka Božića razvidno je da je isti Fadil Velić ranjen dok je radio kod Vladimira Primorca zapovjednika VP i ATG jedinica u Šantićevoj kod Pošte. Odbrana smatra da prenošenje informacije dobivene od Bolnice ili Pogrebnog društva nikako ne može biti dio bilo kakve inkriminacije, a posebno jer je to bila praksa još od rata iz 1992. godine i za područje cijelog Mostara. Takođe, odbrana Mile Puljića naglašava da sva izvješća (njih ukupno 10) se odnose vremenski na tačke 7, 8, 10 i 11, za ove tačke optužnice uopće ne postoje ni Zahtjevi koji bi bili potpisani od strane Mile Puljića pa ne može biti bilo kakva uzročna posljednja veza.

34. Odbrana ističe da ne postoji ni jedan od 74 svjedoka Tužiteljstva koji je na bilo kakav način, posredno ili neposredno, doveo u vezu Mile Puljića sa dešavanjima u dijelu Šantićeve ulice gdje su se dešavala stradavanja.

35. Odbrana posebno ističe da Tužilaštvo nikada nije napravilo presjek ili popis mjesta smrtno ili ranjeno stradalih iz čega bi se vrlo lako mogla utvrditi odgovornost, a temeljem već utvrđenih podsektora ili sektora i jasno bi se ukazalo da nema pripadnika II. bojne, ni optuženog Mile Puljića u bilo kakvoj vezi sa stradavanjem zatvorenika.

36. Odbrana ističe i da je cijeneći materijalnim dokazima koje se nalaze u spisu lako utvrditi da je jako puno jedinica upućivalo zahtjeve za rad zatvorenika i to jedinice koje su se nalazile upravo u podsektoru u kojoj su se dešavala stradanja tako da zaista ne možemo kao pravnici da shvatimo zašto ovo kod Tužilaštva nije uzeto u obzir već se sve fokusiralo samo na 2. bojnu iako, prema stavu odbrane, tamo nije bilo 2. bojne. Za sigurnost pritvorenika na mjestu radova odgovaran je zapovjednik postrojbe za čije je potrebe radove izvodio odnosno zapovjednik sektora ili podsektora.
37. Pred vijećem Apelacionog odjeljenja Suda BiH su iznesena dva dokaza. Jedan je dokaz odbrane – reprodukcija iskaza optuženog Mile Puljića u svojstvu svjedoka, dok je drugi materijalni dokaz Tužilaštva BiH – dopis Grada Mostara o nazivu ulice „Šantićeva“.
38. U pisanom podnesku Sudu završnih riječi odbrane sadržan je sažetak iskaza Mile Puljića u svojstvu svjedoka, koji je iznijet pred prvostepenim sudom i ponovno reproduciran pred drugostepenim sudom, te je Apelaciono vijeće upućeno na uvid istog.
39. Materijalni dokaz Tužilaštva BiH – dopis Grada Mostara o nazivu ulice „Šantićeva“ je prema stavu odbrane, još jedan u nizu dokaza koji potvrđuje iskaz optuženog, kao i sve druge navode odbrane.
40. S obzirom na navedeno odbrana predlaže da Apelaciono vijeće oslobodi optuženog od optužbe.

V. STANDARDI OCJENE I OPŠTA OCJENA DOKAZA

41. Temeljem odredbe člana 15. ZKP BiH, sud ima pravo da slobodno ocjenjuje dokaze. Apelaciono vijeće je cijeno sve izvedene dokaze, a naročito dokaze na kojima je temeljilo svoju odluku kakvi su dati u dijelu presude u kojem je

iznijeta činjenična i pravna analiza navoda optužbe stavljene na teret optuženim.

42. Prilikom ocjene dokaza Vijeće je u svemu postupilo na način kako to nalaže odredba člana 281. stav 2. ZKP BiH, tj. što je savjesno cijenilo svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i na osnovu takve cjelovite ocjene izvelo zaključak da li je neka pravno relevantna činjenica dokazana ili nije. Dokazi koje sud u obrazloženju presude nije posebno naveo, po mišljenju suda, nisu bili pravno relevantni⁹ za utvrđivanje činjeničnog stanja, zbog čega ih sud mada su bili predmetom njegove ocjene sadržajno posebno nije ni obrazlagao¹⁰. Dakle, sud je prilikom donošenja odluke najviše se bazirao na dokaze na kojima je tužilaštvo u najvećoj mjeri baziralo optužnicu, kao i na dokaze odbrane koji su osporavali optužnicu u tom pravcu.

43. U sklopu ocjene dokaza Apelaciono vijeće se prilikom identifikacije svjedoka čiji su iskazi iskreni i tačni vodilo kriterijem provjere kredibiliteta i pouzdanosti svjedoka.¹¹

VI. NALAZI APELACIONOG VIJEĆA

⁹ Relevantnost je povezanost između dokaza i stvari koja se istražuje. Ako su dokazi relevantni to znači da su "logično povezani i da mogu potvrditi ili opovrgnuti stvar koja je u pitanju". V. Black: Legal Dictionary, (Rječnik pravnih izraza), 8. Izdanje, West Publishing Company, St Paul, 2004.

¹⁰ Ovo stanovište je potvrđeno i detaljno obrazloženo u praksi MKSJ. „Žalbeno vijeće podsjeća da svaki optuženi na osnovu člana 23. Statuta i pravila 98 ter (C) Pravilnika, ima pravo da mu se predoči obrazloženo mišljenje. Međutim, ovaj uslov se odnosi na presudu Pretresnog vijeća. Pretresno vijeće nije obavezno da obrazlaže svoje zaključke u vezi sa svim argumentima iznesenim na glavnom pretresu.“ Žalbeno vijeće podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene Pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključka o činjenicama, Pretresno vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koje su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po optužnici. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki uloženi dokaz u sudskom spisu.“ (Drugostepena presuda u predmetu Martić, par. 55; Prvostepena presuda u predmetu Čelebići, par. 601; Drugostepena presuda u predmetu Halilović, par. 109. V. takođe Drugostepena presuda u predmetu Kvočka i drugi, par. 23)

¹¹ Kredibilitet je mjera istinitosti svjedokovog iskaza, dok je pouzdanost mjera tačnosti svjedokovog iskaza. Ova dva koncepta su od pomoći sudu da napravi razliku između svjedoka koji govori istinu, a koji je slučajno pogriješio, i svjedoka koji zna istinu, a namjerno ne govori istinu. V. OSCE, Mission to B&H, Priručnik za sprovođenje istraga ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida u Bosni i Hercegovini, oktobar 2013., str. 19.

44. Apelaciono vijeće se na ovom mjestu neće upuštati u detaljno ispitivanje egzistenstnosti opštih elementa krivičnog djela zločini protiv čovječnosti iz razloga što bi to bilo nesvršishodno obzirom na izvedena činjenična utvrđenja u pogledu radnji optuženog. Naime, a kako će to detaljno biti analizirano i obrazloženo u nastavku presude, ovo vijeće nije van razumne sumnje utvrdilo da je optuženi počinio inkriminacije koje mu se stavljaju na teret, pa je samim tim nesvršishodno ulaziti u detaljnije ispitivanje kako postojanja širokog ili sistematičnog napada, tako i subjektivnog elementa mens rea-e na strani optuženog o postojanju napada navedenih karakteristika uz izostanak afirmativnog utvrđenja u pogledu njihove identifikacije, te takođe i dokazanosti actus reus-a, dakle radnji izvršenja predmetnih krivično-pravnih radnji u osnovi zločina protiv čovječnosti.

VII. KRIVIČNO DJELO ZLOČINI PROTIV ČOVJEČNOSTI

45. Prema tački 1. izmijenjene optužnice, optuženom se na teret stavlja da je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka i) u vezi sa članom 180. stav 2. KZ BiH.

46. Nadalje, kada su u pitanju tačke izmijenjene optužnice od 2. do 14. optuženom se na teret stavlja da je počinio krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. tačka h) i k) u vezi sa članom 180. stav 1. KZ BiH, a sve u vezi sa članom 29. KBiH.

47. Predmetno krivično djelo Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. U odnosu na tačke koje se stavljaju optuženom na teret, glasi:

„ Ko kao dio širokog ili sistematičnog napada usmjerenog bilo protiv kojeg civilnog stanovništva, znajući za takav napad učini koje od ovih djela:

h) progon bilo koje grupe ljudi ili kolektiva na političkoj, rasnoj, nacionalnoj, etničkoj, kulturnoj, vjerskoj, spolnoj ili drugoj osnovi koja je univerzalno prihvaćena kao nedopustiva po međunarodnom pravu, u vezi s bilo kojim krivičnim djelom iz ovog stava ovog člana, bilo kojim krivičnim djelom propisanim u ovom zakonu ili bilo kojim krivičnim djelom u nadležnosti Suda Bosne i Hercegovine

i) prisilni nestanak osobe

k) druga nečovječna djela slične prirode, učinjena u namjeri nanošenja velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede ili narušavanja zdravlja.

Kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

48. Iz citirane zakonske definicije krivičnog djela Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. KZ BiH, proizilaze sljedeći opći elementi ovog krivičnog djela:

1. postojanje širokog ili sistematičnog napada,
2. da je djelo optuženog učinjeno kao dio takvog napada,
3. da je napad usmjeren protiv bilo kojeg civilnog stanovništva,
4. da je optuženi znao za takav napad

49. Budući da je optuženi Puljić oslobođen optužbe da je počinio krivično djelo za koje je optužen, vijeće se nije detaljnije upuštalo u obrazlaganje dokazanosti postojanje širokog ili sistematičnog napada na civilno stanovništvo kao općeg elementa i bitnog obilježja predmetnog krivičnog djela, te samim tim ni subjektivnog odnosa optuženog spram tog napada. Vijeće smatra da u slučajevima kada se utvrdi da optuženi nije počinio radnje u osnovi krivičnog djela Zločina protiv čovječnosti iz člana 172. ZKP-a BiH, nema potrebe posebno obrazlagati pitanje postojanja elementa ovog krivičnog djela. Shodno tome, Vijeće nije našlo za neophodno da se upušta u posebnu ocjenu dokaza kojima se dokazuje postojanje širokog ili sistematičnog napada na civilno nesrpsko stanovništvo područja opštine Mostar, te odnosa optuženog spram tog napada, kao ni statusa oštećenog. Isti zaključak suda se odnosi na primjenjivost i potrebu razmatranja koncepta udruženog zločinačkog poduhvata (UZP) u ovom predmetu.

50. Naime, obrazloženje presude kojom se optuženi oslobađa od optužbe treba da sadrži obrazloženje razloga iz člana 284. ZKP BiH. U obrazloženju se predstavljaju sve utvrđene činjenice koje čine osnov za donošenje odluke kojom se optuženi oslobađa od optužbe. Stoga, Apelaciono vijeće nije bilo u obavezi da obrazlaže sve elemente krivičnog djela i utvrđuje detaljno sve činjenične navode izmijenjene optužnice, te da daje pravnu kvalifikaciju djela u situaciji kada nisu dokazana posebna obilježja istog, odnosno nije dokazano konkretno učešće optuženog. Time se ne dovodi u pitanje nepobitna činjenica da je krivično djelo na inkriminisanom mjestu i vremenu počinjeno od strane pripadnika HVO-a.

51. Dakle, ocjenom dokaza i to prije svega iskaza svjedoka, materijalne dokumentacije, te utvrđenih, činjenica iz predmeta MKSJ-a, predmet *Tužilac protiv Naletelića i Vinka Martinovića* br. IT-94-34-T presuda od 31. marta 2003. godine¹², Apelaciono vijeće je izvelo nesumnjiv zaključak da je u vrijeme od početka maja 1993. do početka marta 1994. godine na području Mostara postojao širok i sistematičan napad, koji je, prema dokazima izvedenim u ovom predmetu bio usmjeren protiv civilnog Bošnjačkog stanovništva opštine Mostar i okolnih područja, ali kao što je to već prethodno navedeno, vijeće neće davati poseban osvrt na ove dokaze i utvrđene činjenice, već će se u nastavku ograničiti na davanje razloga koji su opredjelili zaključak protivan tezi Tužilaštva, postavljenoj u optužnici.

52. Kada je u pitanju koncept UZP-a u predmetnoj izmijenjenoj optužnici, Apelaciono vijeće primjećuje da se optuženom stavlja na teret da optuženi učestvovao u širokom i sistematičnom napadu kao saizvršilac, kao i da je svjesno i voljno učestvovao u udruženom zločinačkom poduhvatu. Međutim, a kako je to utvrđeno praksom ovog suda, UZP i saizvršilaštvo se međusobno isključuju, odnosno nije moguće njihovo istovremeno postojanje.¹³

¹² Rješenje o utvrđenim činjenicama od 02.03.2016. godine;

¹³ presuda Suda BiH broj X-KRŽ-07/400 Krsto Savić, paragraf 116., strana 55.

53. Za postojanje UZP-a nužno je postojanje „zajedničkog umišljaja“ kod njegovih članova. Žalbeno vijeće MKSJ-a je zaključilo da učesnik u udruženom zločinačkom poduhvatu mora dijeliti “cilj udruženog zločinačkog poduhvata ... a ne samo znati za njega”.¹⁴ Takođe, potrebno je utvrditi da je optuženi, kao učesnik UZP-a dao svoj doprinos ostvarenju zajedničkog plana, te da je njegov *doprinos značajan*. Međutim, značajan doprinos nije isto što i *odlučujući doprinos* kakav je potreban za djelovanje saizvršilaca u smislu odredbe člana 29. KZ BiH. Kako je već prethodno istaknuto, da bi optuženi bio oglašen krivim po doktrini UZP-a, on ne mora biti prisutan izvršenju samog djela i djelo za čije izvršenje odgovara po UZP-u, ne mora biti „njegovo djelo“. Nasuprot tome, saizvršiocu su uvijek učesnici u izvršenju vlastitog djela. Nadalje, da bi osoba bila oglašena krivom kao saizvršilac, njene radnje moraju biti takve težine da su na odlučujući način doprinijele izvršenju djela. Bitan element saizvršilaštva jeste taj odlučujući doprinos, doprinos bez kojeg djelo ne bi bilo moguće izvršiti. Kod UZP-a, nasuprot tome, ne radi se o odlučujućem doprinosu, tačnije određeno lice bi moglo biti kvalifikovano kao učesnik u UZP-u iako njegova uloga i doprinos u izvršenju predmetnog djela nisu takve težine da djelo bez tih radnji ne bi bilo moguće.

56. U konkretnom slučaju, Apelaciono vijeće nije zaključilo da je optuženi učestvovao u UZP-u na način kako je to opisano izmijenjenom optužnicom, obzirom da sama optužnica nije jasno opisala koje su to konkretne radnje optuženog kojima je on svjesno i voljno učestvovao u UZP-u, a o čemu će biti više riječi prilikom obrazloženja pojedinačnih tačaka optužnice.

57. Sa druge strane, to što nije dokazano da je optuženi počinio inkriminacije koje su mu stavljene na teret, ujedno i ne znači da na području opštine Mostar i šire nije postojao UZP koji je za cilj imao progon muslimanskog stanovništva, a što je i utvrđeno praksom MKSJ i Suda BiH.¹⁵ Međutim, kao

¹⁴ Tužilac protiv *Milana Milutinovića i dr.*, IT-05-87-PT “Odluka o zahtjevu Ojdanića kojim se pobija nadležnost: indirektno saizvršilaštvo”, 22.3.2006. godine, tačka 20.

¹⁵ Predmet MKSJ broj IT-04-74-T Jadranko Prlić i dr, predmet Suda BiH broj X-KRŽ-05/139 protiv optuženih Radić Marko i dr. od 11.03.2011. godine

što je to već rečeno, s obzirom na krakter ove presude, vijeće ovog puta neće upuštati posebno elaboriranje postojanja istog.

VII. INKRIMINACIJE PO TAČKAMA OPTUŽENJA

a) Tačka 1. izmijenjene optužnice-komandna odgovornost optuženog za radnje podređenih

54. Prema tački 1. izmijenjene optužnice optuženi Puljić se tereti za radnje Ante Zovko (pripadnika 2. bojne 2. brigade) i Predraga Gagro (pripadnik 2. bojne 2. brigade HVO-a do 01.05.1993. godine, a od tog dana pripadnik Vojne policije HVO-a) koji su dana 11.05.1993. godine, u Mostaru, u ul. Avenija, protivpravno lišili slobode braću ... D. i odveli ih u nepoznatom pravcu, a čija tijela su naknadno pronađena i identifikovana, u smislu da je Puljić Mile, kao nadređena osoba, bio dužan i mogao je znati da se ovi spremaju učiniti i da su već učinili to djelo, pa je propustio da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje ovog krivičnog djela, odnosno da počinioce tog djela kazni.

55. Komandna odgovornost u Krivičnom zakonu BiH propisana je odredbom člana 180. stav (2) KZ BiH koja glasi:

„činjenica da je neko od krivičnih djela iz člana 171. do 175. i člana 177. do 179. ovog zakona učinjeno od strane podređenog, ne oslobađa njemu nadređenu osobu od krivice ukoliko je ta nadređena osoba znala ili je mogla znati da se njen podređeni sprema učiniti takvo djelo, odnosno da je već učinjeno takvo djelo, a nadređena osoba je propustila da preduzme nužne i razumne mjere da spriječi učinjenje krivičnog djela, odnosno da učinitelj tog djela bude kažnjen.

56. Suština ovog aspekta komandne odgovornosti je neizravna komandna odgovornost, odnosno komandna odgovornost stricto sensu. Ovaj oblik komandne odgovornosti postoji samo u slučajevima nečinjenja i radi se o odgovornosti nadređenih za djela njihovih podređenih.

57. Kod definisanja komandne odgovornosti neophodno je prvo odrediti njena bitna obilježja.

58. Prvi uslov je da je od strane neke osobe, više osoba ili određene jedinice koji imaju status podređenosti nekoj osobi, došlo do počinjenja nekog krivičnog djela iz člana 171. do 175. KZ BiH i člana 177. do 179. KZ BiH. Riječ je o specifičnoj primjeni načela akcesornosti, odgovornost nadređenog uslovljena je činjenicom da je podređena osoba preduzela neku od radnji navedenih u stavu 1. člana 180. KZ BiH.

59. Drugi uslov je postojanje odnosa podređenosti/nadređenosti, te da je nadređeni imao određene ovlasti, nadzor nad postupanjem podređenih.

60. Neophodno je također utvrditi da je nadređena osoba znala ili je mogla znati da se njen podređeni sprema počiniti krivično djelo ili da je već počinio krivično djelo, te da nadređeni i pored znanja navedenih okolnosti propusti dužnost odgovarajućeg činjenja, odnosno propusti da preduzme prijeko potrebne i razumne mjere.

61. Doktrina komandne odgovornosti je definisana ovlastima koje komandant ima da bi kontrolisao djela svojih podređenih. Neophodno je da komandant ima stvarnu odgovornost nad osobama koje su počinile osnovna kršenja međunarodnog humanitarnog prava, u smislu da ima materijalnu sposobnost da kazni vršenje takvih djela. Takav autoritet može imati i *de facto* i *de iure* karakter. Nadređeni mora imati stvarnu komandu i nadzor ili stvarnu vlast i nadzor pri čemu stvarnu vlast treba shvatiti tako da vlast *de iure* nije dovoljna, nego to mora biti i *de facto* vlast.

62. Također, pored ispunjenja naprijed navedenih uslova, potrebno je i dokazati da je nadređena osoba znala ili je mogla znati da je počinjeno krivično djelo. Subjektivni element komandne odgovornosti jeste tzv. efektivno znanje, odnosno svijest o djelu, intelektualna komponenta koju je potrebno dokazati. Znati, znači biti svjestan da su podređene osobe počinile krivično djelo. Kod drugog

oblika radi se o odgovornosti za nehотиčno postupanje („mogla znati“), i u pitanju je nesvjesni nehat, nadređeni nije svjestan što podređeni radi, a bio je dužan toga biti svjestan. Pri određivanju naznačenih kategorija odlučno pitanje je da li je nadređena osoba raspolagala određenim informacijama na temelju kojih bi formirala svoju spoznaju o počinjenju krivičnog djela od strane podređenih osoba.¹⁶

63. Apelaciono vijeće je sa dužnom pažnjom cijenilo dokaze koji su izvedeni izvedeni tokom prvostepenog postupka, a odnose se na ovu tačku. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, nije sporno da je optuženi Puljić u inkriminisano vrijeme *de iure i de facto* bio zapovjednik 2. bojne 2. brigade HVO-a,¹⁷ ali vijeće ne nalazi utvrđenim da je optuženi imao efektivno znanje o protivpravnom lišenju slobode braće D., obzirom da nije proveden niti jedan dokaz iz kojeg bi Apelaciono vijeće moglo izvući zaključak o znanju optuženog da se ova lica spremaju počiniti krivično djelo, odnosno da su počinila navedeno krivično djelo.

64. Apelaciono vijeće izvršilo je uvid u iskaz saslušane svjedokinje S1 koja je bila neposredni očevidac događaja koji se desio dana 11.05.1993. godine u stanu u kojem je živila sa svojim mužem A. D.. Prema iskazu ove svjedokinje, tog dana oko 23 sata u stan dolaze dvojica muškaraca, u maskirnim uniformama sa oznakama HVO, naoružani puškama. U stanu su se nalazili svjedokinjin muž i ... D. D.. Nakon ulaska u stan jedan vojnik je malo jače zavikao prema njenom djeveru riječima „a tu se kriješ“, te su muža i djevera izveli iz stana. Svjedokinja je objasnila da je njen djever kod njih došao to jutro, jer je taj Ante stanovao u ..., i imao je problema s njim još od prvog rata sa Srbima, a čak je zbog razmirica između njih dvojice svjedokin djever bio u zatvoru zajedno sa svojom suprugom oko mjesec dana. Djever im je ranio pričao o tom Anti kako ga se boji, koje mu je prezime i da su radili zajedno u Aluminijumu. Prema iskazu svjedokinje, drugi vojnik zvao se Predrag Gagro, a to je saznala od komšija. Poslije se stalno

¹⁶ Vidi: Komentari krivičnih/kaznenih zakona u Bosni i Hercegovini, knjiga I, Zajednički projekat Vijeća Evrope i Evropske komisije, str. 597

¹⁷ T-39-Službena zabilješka SIPA-e broj 17-13/3-1-04-2-21-185/09 od 1.10.2009. godine kojom se dostavlja Personalni karton časnika Mile Puljić broj 1902-54, ovjerena kopija, i VOB 8 za Puljić Mileta, ovjerena kopija

raspitivala kod komšija i drugih osoba šta je sa njima, čak je srela i navedenog Antu ispred 2. bojne i lično ga pitala, ali on je negirao da imao bilo kakve veza sa tim događajem. Po saznanjima ove svjedokinje, njen muž i djever su odvedeni u 2. bojnu, a poslije je otišla i na mašinski fakultet gdje su ljudi masovno zatvarani, te je tamo od žene čula da joj je tu doveden djever i ubijen, a svjedokinja je pretpostavila da joj tu onda i muž ubijen s obzirom da su tu odvedeni. Ista žena joj je rekla da se izvjesni Đida hvalio da je lično ubio njenog djevera. Njihovi posmrtni ostaci su otkriveni nakon 15 godina, kada je izvršena identifikacija i ekshumacija iz jedne jame gdje bilo oko 10 osoba. Svjedokinji su prilikom ispitivanja predočevaju fotografije, te je na fotografijama 4 i 8 prepoznala ta dva lica koja su odveli muža i djevera iz stana.¹⁸

65. Saglasno sa iskazom svjedokinje, svjedočio je i njen sin, svjedok S2, navodeći da su u stan ušla 2 naoružana vojnika, od kojih je jedan imao brkove, a drugi kovrčavu kosu. Nadalje, svjedokinja S3, koje je živjela sprat iznad svjedokinje S1 također je izjavila da je navedenog dana čula metež i da je vidjela dva uniformisana vojnika. Ujutru je od svjedokinje S1 saznala da su joj odevedeni muž i djever, te je sa njom tragala za njima.

66. Svjedok S6 živio je u istom haustoru gdje je živio i A. D.. Tu noć kad su odvedena braća D., dva naoružana vojnika HVO od kojih je jednog svjedok i poznavao, su ušli u u svjedokov stan. Kasnije je od svjedokinje S1 saznao da su joj muž i djever odvedeni, te joj je rekao kako se zove jedan od vojnika. Nadalje, svjedok Mehmed Lizde je izjavio da je poznavao A. D. ističući da su zajedno radili u mjesnoj zajednici i bavili se humanitarnim radom. Naveo je da je A. D. samo *odjednom nestao*, ali da ne zna detalje šta se sa njim desilo.

67. Također, vijeće je izvršilo uvidu i u materijalnu dokumentaciju u pogledu ove tačke iz koje proizilazi da je Ante Zovko bio pripadnik 2. bojne, a Predrag Gagoro pripadnik vojne policije i raniji pripadnik 2. Bojne.¹⁹ Također, Vijeće je utvrdilo da

¹⁸ T1 i T2-Foto album sa potpisima svjedoka

¹⁹ T-165 i T-166 dokumentacija vezana za vojni status osoba Ante Zovko i Gagro Predrag

su braća D. naknadno ubijena i da je smrt nastupila usljed posljedica povreda dobijenih vatrenim oružjem što proizlazi iz nalaza i mišljenja vještaka medicinske struke Hamze Žujo (dokaz T-27).

68. Nakon ocjene navedenih dokaza, Apelaciono vijećenije smatra da nije sporno da su braća D. protivpravno lišena slobode na način kako je to opisano iskazim navedenih svjedoka, ali sa druge strane, tužilaštvo nije izvelo niti jedan dokaz iz kojih bi se mogao izvući zaključak da je optuženi bio upoznat sa hapšenjem navedenih lica. Analizom predmetne optužnice, vijeće zaključuje da je jedina moguća poveznica optuženog sa navedenim događajem to što je u momentu lišenja slobode braće D., Zovko Ante, bio pripadnik 2. bojne 2. brigade HVO-a. Međutim, to nije dovoljno da bi se dokazala krivica optuženog, obzirom da nije proveden niti jedan dokaz iz kojih bi proizilazilo da je optuženi na bilo koji način bio upoznat o protivpravnim radnjama Ante Zovko i Predraga Gagro, a koje se odnose na lišenje slobode braće A. i D. D.. U tom kontekstu, tužilaštvo nije uopšte provodilo dokaza na okolnost gdje se optuženi u tom trenutku nalazio, da li je do njega došla bilo kakva informacija o hapšenju navedenih lica, odnosno da li je bio upoznat da su braća D. zaista lišeni slobode na taj način od strane pripadnika 2. bojne, te da li su dovedeni u prostorije 2. bojne. Dakle, u konkretnom slučaju, tužilaštvo nije dokazalo da je optuženi znao za lišenje slobode navedenih lica, a potom da nije ništa preduzeo protiv izvršioca djela, iz kojeg razloga je sud oslobodio optuženog od optužbe za ovu tačku.

69. Pri tome, važno je napomenuti da je lice Gagro Predrag, prema podacima vezanim za njegov status²⁰ u inkriminisano vrijeme nije bio pripadnik 2. bojne 2. brigade, već Vojne policije HVO-a, a isto je navedeno i u izmijenjenoj optužnici. Istina ovo lice je do 01.05.1993. godine bilo pripadnik ove bojne, nakon čega prelazi u Vojnu policiju, ali tužilaštvo nije provelo niti jedan dokaz iz kojeg bi se mogao izvesti zaključak da je optuženi imao bilo kakvu kontrolu nad ovim licem i nakon što je postao pripadnik Vojne polijce HVO-a.

70. Isto tako, svjedokinja je navela da je njen djever D., još od ranije imao problema sa Antom Zovko, te je zbog straha po vlastitu sigurnost i došao u stan kod svoga brata iz čega se izvodi zaključak o mogućnosti postojanja ličnog sukoba između D. D. i Ante Zovko, a što sa druge strane dodatno dovodi u pitanje tezu tužilaštva o bilo kakvim umiješanosti i saznanjima optuženog Puljića za navedeni događaj. Istina, zločin protiv čovječnosti može se počiniti i iz čisto ličnih razloga²¹, ali u konkretnom slučaju, postojanje takvih razloga, dodatno dovodi u pitanje bilo kakvu vezu optuženog sa radnjama navedenih lica.

71. Naime, temeljiti zaključak da je optuženi Puljić znao da su hapšenje vršili vojnici, kojima je bio nadređeni, isključivo na činjenici što je jedan od njih bio pripadnik 2. bojne, a optuženi njen zapovjednik, je po ocjeni ovog Vijeća paušalno i bez utemeljenja na dokazima.

72. Prema ocjeni Apelacionog vijeća, dokazi koji su izvedeni na glavnom pretresu, nisu dovoljni za zaključak da postoje sve pravno relevantne činjenice koje su navedene u opisu krivičnog djela, iz kojih proizilaze zakonski elementi krivičnog djela, i na osnovu kojih treba utvrditi krivičnu odgovornost. Stoga je, u skladu sa odredbom člana 284. tačka c) ZKP BiH, vijeće donijelo presudu kojom se optuženi oslobađa od optužbe za ovu tačku.

b. Tačke od 2. do 14. izmijenjene optužnice

73. Tačkama izmijenjene optužnice od 2. do 14. navodi da je u periodu od 21.07. do 07.02.1994. godine u Mostaru, na zahtjev Mile Puljić, zapovjednika 2. Bojne 2. Brigade HVO-a, upućenog upravniku logora Heliodrom, pripadnici 2. Bojne 2. Brigade HVO-a iz zatvora Heliodrom izveli više zatvorenika bošnjačke nacionalnosti i prisilno ih doveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti, koju je držala ova bojna u Ričinoj-Šantićevoj ulici, te su zatvorenici prisiljavani da za

²⁰ T-166 dokumentacija vezana za vojni status Gagro Predraga

²¹ Presuda žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Kunarac*, paragraf 103.

potrebe ove bojne obavljaju razne poslove u svrhu utvrđivanja linija i sl., a kojom prilikom su neki od zatvorenika ranjeni, poginuli ili fizički zlostavljeni.

74. Prema KZ BiH prisilan rad po inkriminaciji ne pripada krivičnom djelu Zločini protiv čovječnosti iz člana 172. stav 1. KZ BiH, već krivičnom djelu Ratni zločini protiv civilnog stanovništva. Međutim, praksa MKSJ-a je na stanovištu da prisilan rad predstavlja krivično djelo okrutnog postupanja, nečovječnog postupanja, progona i drugih nečovječnih djela. Pored toga, prema ustanovljenoj međunarodno pravnoj praksi, prisilni rad nije uvijek nedopustiv u vrijeme oružanog sukoba ili okupacije.²² Takav stav je prihvatilo i žalbeno vijeće MKSJ u predmetu Blaškić, kada je utvrdilo *da okupaciona sila, zapravo može, zaštićene osobe poslati na prisilni rad ako su starije od osamnaest godina i pod još nekim definisanim uslovima, iako taj rad ne smije biti takvog karaktera da obavezuje na njihovo učešće u vojnim dejstvima, a obavezni rad ni u kojem slučaju ne smije dovesti do mobilizacije radne snage "u neku vojnu ili poluvojnu organizaciju"*.

75. S tim u vezi, da bi se utvrdilo da li je odvođenje na takav prisilni rad bilo protivpravno, kako je to utvrđeno u presudi žalbenog vijeća u predmetu Blaškić, nužno je prije svega utvrditi da li to odvođenje na prinudni rad ima karakter „okrutnog postupanja“. Kod definisanja pojma okrutnog postupanja, žalbeno vijeće u predmetu Blaškić, prihvata definiciju istog iz predmeta MKSJ-a, Čelebići,²³ prema kojem shvatanju *„Okrutno postupanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja je: a) namjerna radnja ili propust [...] koja nanosi tešku duševnu ili tjelesnu patnju ili povredu, ili predstavlja ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo, b) počinjena nad osobom koja ne učestvuje aktivno u neprijateljstvima. U tom smislu, žalbeno vijeće zaključuje, da korištenje osoba koje ne učestvuju aktivno u neprijateljstvima za izgradnju vojnih utvrđenja...predstavlja težak napad na ljudsko dostojanstvo...“*, a sukladno tome i svako naređenje kojim se zaštićene osobe prisiljavaju na kopanje rovova ili na pripremanje drugih vrsta vojnih objekata i dr., predstavlja okrutno postupanje.

²² Presuda Pretresnog vijeća MKSJ u predmetu *Blagje Simić* i dr., paragraf 88;

76. Za postojanje krivičnog djela nečovječnog postupanja, kao što je već naprijed navedeno, neophodno je dokazati postojanje elemenata radnje "drugih nečovjećnih djela" u osnovi djela zločina protiv čovječnosti. Cijeneći radnje odvođenje zatočenika iz logora Heliodrom na obavljanje prinudnih radova, činjenicu da su ti radovi vršeni pod prisilom, da su zatvorenici prilikom obavljanja radova izlagani životnoj opasnosti, ovo vijeće zaključuje da se u konkretnom slučaju djelo prisilnog rada može podvesti pod „druga nečovjećna djela“ iz člana 172. stav 1. tačka k) obzirom da su ove radnje učinjene u namjeri nanošenja velike patnje, a da je obavljanje poslova na koje su zatočenici prisiljeni kod istih uzrokovalo velike patnje ili ozbiljne fizičke ili psihičke povrede. Ovom treba dodati i činjenicu da je veći broj zatvorenika prilikom obavljanja prinudnih radova na prvoj crti bojišnice i ubijen, što još više potkrepljuje zaključak o stepenu opasnosti kojoj su bili izloženi, patnjama i povredama koje su trpili, te nečovjećnosti djela.

77. Pored navedenog, u konkretnom slučaju utvrđeno je grubo kršenje odredaba člana 40. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih lica za vrijeme rata od 12.08.1949. godine kojima su regulisani načini i uslovi pod kojima se zaštićena lica mogu prinuđivati na rad.

78. Prema provedenim dokazima, zatvorenici su prisiljavani na prinudan rad izvan logora i na crti bojišnice, kada su između ostalog morali da rade poslove na utvrđenju linije (kopaju rovove, pune vreće, nose vreće, prave utvrde, pomjeraju liniju i sl.), a pritome su istovremeno bili izloženi unakrsnoj i snajperskoj vatri, te fizičkom maltretiranju od strane pripadnika HVO-a. Radilo se o velikom broju nezakonito zatvorenih civila, od kojih su mnogi od njih prilikom obavljanja prinudnih radova maltretirani, ranjeni ili smrtno stradali.

79. Zaključak da je Tužilaštvo u toku postupka, prezentiranim dokazima, na nesumnjiv način dokazalo da su zatvorenici logora Heliodrum korišteni za prisilan

²³ Presuda Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Blaškić*, paragraf 595, pozivanje na presudu *Čelebići*, paragrafe 424-426.

rad koji je imao karakter okrutnosti, ovo vijeće izvodi ocjenom materijalnih dokaza-zahtjeva za izvođenjem pritvorenika za rad, zapovjedi kojima je ovaj rad odobren, zatim izvještajima koji su uslijedili nakon što je rad realizovan, te iskazima svjedoka koji su izvođeni na radove, a koje dokaze je vijeće cijenilo pojedinačno i dovelo u međusobnu vezu.

80. Tako je vijeće cijenilo iskaze svjedoka koji su bili zatvoreni u logoru Heliodrum I pri tome su izvođeni na prisilne radove²⁴, a isti svjedoci su saglasno svjedočili o njihovom lišenju slobode, odvođenju u Heliodrum, zatim na koji način su izvođeni na radove, ko ih je izvodio, kakve radove su obavljali, pri tome navodeći da su radove obavljali na prvoj liniji između AR BiH i HVO-a, a tom prilikom su bili izloženi unkarskoj vatri i maltretiranju, što je za posljedicu imalo ranjavanje, pogibiju i povrede usljed fizičkog zlostavljanja. U daljem tekstu, vijeće će ukratko navesti iskaze nekih od svjedoka koji su svjedočili na okolnost izvođenja na radove u Šantićevu ulicu u Mostaru.

81. Svjedok Mehmed Lizde je izjavio da je iz Heliodroma izvođen na radove prvo u Franjevačku, a potom i Šantićevu ulicu, gdje je punio i slagao vreće sa pjeskom. Linija AR BiH je bila udaljena 10 metara. Svjedok je naveo da je bio ranjen te je u bolnici proveo oko 15 dana.

82. Isto proizilazi i iz iskaza svjedoka Fadila Omanića koji je također izvođen iz logora Heliodrum na prinudne radove početkom augusta 1993. godine, kojom prilikom je ranjen u nogu, ali je i poslije toga morao nastaviti sa radovima. Potom je došlo do okršaja između HVO-a i AR BiH kojom prilikom je pogođena zgrada, a komad cigle je pao svjedoku na glavu. Kasnije je pala granata koja je ranila više osoba, a

²⁴ Svjedoci Nedžad Ibrnija, Lizde Mehmed, Zulfu Humačkić, Osman Balavac, Omanić Fadil, Rijad Leto, Humačkić Zulfu, Meho Kodro, Kukuruzović Čamil, Elezović Vejsil, Gadara Ibro, Demirović Mirso, Husagić Omer, Vranović Adem, Tuće Mustafa, Elezović Vejsil, Enes Hasanagić, Razić Ahmet, Gološ Jusuf, Idriz Ahmo, Idriz Ismet, Svjedok S4, Šoše Emir, Bijavica Alen, Ratkušić Šefik, Svjedok S13, Mušić Adnan, Vračić Salko, Svjedok S11, Pajić Ibro, Bijavica Alen, Gosto Alija, Svjedok S8, Svjedok S12, Svjedok S10, Svjedok S14, Fejzić Adi, Svjedok S15, Salih Razić, Lulić Saš, Svjedok S16, Jazvin Edin, Edin Aličić, Semir Đonko, Semir Omerika, Senad Đelilović, Miralem Kreso, Zlatan Alendar, Refik Salihović, Malik Kupusija, Hasan Berić, Husein Alečković, Azer Terko, Mehmedalija Čulić, Zijah Duranspahić, Poljarević Mesud, Kevelj Jusuf, Mulać Halil

na kraju dana je došao jedan malđi vojnik i udario Osmana Balavca, da bi potom svi zatvorenici koju bili premlaćeni.

83. Nadalje, svjedok Osman Balavac je također svjedočio na ovu okolnost, navodeći da je dana 05.08.1993. godine izveden na radove u Šantićevu, gdje je punio vreće sa pjeskom. Na kraju dana došla je grupa vojnika, među kojima je jedan od njih (Mirko Stanković) pretukao ovog svjedoka optužujući ga da je zapalio crkvu u Stocu.

84. Svjedok Rijad Leto također je izvođen je na prinudne radove, jedanput na bulevar i dva puta u Šantićevu. Ovaj svjedok je ranjen 05.08.1993. u Šantićevoj ulici u lijevu podlakticu prilikom nošenja vreća za pomjeranje linije ka AR BIH. Prilikom izvođenja radova u ovoj ulici zatvorenici su se nalazili na sredini, između linija HVO-a i AR BIH, te su bila stalna dejstva sa obje strane, a nisu smjeli izaći iz te vatre, jer bi ih, kako je svjedok naveo, ubili vojnici HVO-a.

85. Svjedok Mustafa Tuće je jednom izvođen na prinudne radove u Šantićevu u osmom mjesecu 1993. godine, kada ga je prilikom nošenja vreća sa pjeskom neko udario u glavu od čega gubi svijest. Probudio se u bolnicu gdje mu je pružena pomoć.

86. O izvođenju na radove svjedočio je i svjedok Ahmed Razić koji je također iz Heliodroma dovođen u Šantićevu ulicu radi obavljanja radove, te je bio prisutan u momentu pogibije Huse Ljevića, koji je pogođen metkom u glavu, a isto se desilo kod carinskog mosta.

87. Svjedok Vesil Elezović je također svjedočio o kopanju rovova, tranšeja i punjenju vreća u Šantićevoj ulici. Istakao je da je prilikom izvođenja radova poginuo njegov drug Dervo Čolaković nakon što ga je pogodio metak u glavu dok je sa svjedokom dizao vraću za pravljenje bunkera. Navedeno je potvrdio i svjedok Enes Hasanagić koji je također bio prisutan u mometnu ubistva Derve Čolakovića.

88. Iz iskaza svjedoka Emira Šoše također proizilazi da je četiri puta

izvođen na radove u Šantićevu ulicu, te da je jedne prilike pretučen kod pošte, da bi istog dana bio i ranjen u glavu. Tom prilikom, u njegovoj blizini je poginuo Emir Čolić, a ranjen Ibro Fejzić.

89. Iako je po iskazima svjedoka Fadila Omanića i Saliha Razlića bilo i dobrovoljnih odlazaka na radove, to ne dovodi u pitanje činjenicu da se radilo o okrutnom postupanju, jer su i u takvim situacijama svjedoci bili izloženi opasnosti, a razlozi za dobrovoljni odlazak na rad su bili motivisani egzistencijalnim razlozima (dobivanje hrane i sl.).

90. Nadalje, a kao što je to ranije rečeno, za Apelaciono vijeće nije sporno da je optuženi bio zapovjednik 2. bojne 2. brigade HVO-a, a što proizilazi iz materijalne brojne materijalne dokumentacije, kao i iskaza svjedoka. Isto tako, za vijeće nije sporno niti da je optuženi podnosio sporne zahtjeve (a što ni odbrana nije osporavala) koji su kasnije zapovjedima odobreni i realizovani, a što je i dovelo do ranjavanja, maltretiranja i smrti zatvorenika.

91. Vijeće je izvršilo uvid u podnesene zahtjeve za izvođenje zatvorenika²⁵, a iz istih proizilazi da je optuženi kontinuirano zahtijevao izvođenje zatvorenika na

²⁵ T-167 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1622/93 od 20.7.1993. godine; T-168 Zahtjev Mile Puljića br. 04-1625/93 od 21.7.1993. godine; T-171 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1640/93 od 22.07.1993. godine; T-170 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1635/93 od 21.07.1993. godine; T-169 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-04/2-578/93 od 21.07.1993. godine; T-173 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1744/93 od 03.08.1993. godine; 1. T-175 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1759/93 od 05.08.1993. godine; T-183 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1759/93 od 05.08.1993. godine; T-189 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1813/93 od 10.08.1993. godine; Zahtjev Mile Puljića br. 04-1802/93 od 09.08.1993. godine; T-194 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1804/93 od 09.08.1993. godine; T-209 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1823/93 od 11.08.1993. godine; T-267 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1946/93 od 26.08.1993. godine; T-319 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1423/93 od 26.06.1993. godine; T-320 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1439/93 od 27.06.1993. godine; T-321 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1443/93 od 28.06.1993. godine; T-322 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1451/93 od 29.06.1993. godine; T-323 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1472/93 od 03.07.1993. godine; T-324 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1476/93 od 04.07.1993. godine; T-325 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1486/93 od 05.07.1993. godine; T-326 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1498/93 od 06.07.1993. godine; T-327 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1504/93 od 06.07.1993. godine; T-328 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1506/93 od 07.07.1993. godine; T-329 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1513/93 od 08.07.1993. godine; T-330 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1518/93 od 08.07.1993. godine; T-331 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1531/93 od 09.07.1993. godine; T-332 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1534/93 od 09.07.1993. godine; T-333 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1538/93 od 10.07.1993. godine; T-334 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1544/93 od 10.07.1993. godine; T-335 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1556/93 od 11.07.1993. godine; T-336 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1557/93 od 11.07.1993. godine; T-337 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1570/93 od 12.07.1993. godine; T-338 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1572/93 od 12.07.1993. godine; T-339 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1573/93 od 13.07.1993. godine; T-340 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1580/93 od 13.07.1993. godine; T-341

radove, da bi potom navedeni zahtjevi bili odobravani zapovjedima²⁶, a u kojima je tačno navođeno na temelju kojeg zahtjeva je odobreno izvođenje zatvorenika

Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1594/93 od 16.07.1993. godine; T-342 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1595/93 od 16.07.1993. godine; T-343 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1599/93 od 16.07.1993. godine; T-344 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1605/93 od 17.07.1993. godine; T-345 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1607/93 od 17.07.1993. godine; T-346 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1612/93 od 18.07.1993. godine; T-347 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1646/93 od 22.07.1993. godine; T-348 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1654/93 od 24.07.1993. godine; T-349 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1664/93 od 24.07.1993. godine; T-350 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1670/93 od 26.07.1993. godine; T-351 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1674/93 od 27.07.1993. godine; T-352 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1681/93 od 27.07.1993. godine; T-353 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1685/93 od 28.07.1993. godine; T-354 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1687/93 od 28.07.1993. godine; T-356 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1696/93 od 29.07.1993. godine; T-357 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1705/93 od 30.07.1993. godine; T-358 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1718/93 od 31.07.1993. godine; T-359 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1719/93 od 31.07.1993. godine; T-360 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1726/93 od 01.08.1993. godine; T-361 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1735/93 od 02.08.1993. godine; T-362 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1746/93 od 04.08.1993. godine; T-363 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1749/93 od 04.08.1993. godine; T-364 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1779/93 od 07.08.1993. godine; T-365 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1790/93 od 07.08.1993. godine; T-366 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1793/93 od 08.08.1993. godine; T-367 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1797/93 od 08.08.1993. godine; T-383 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-2061/93 od 16.10.1993. godine; T-385 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-086/94 od 15.01.1994. godine

²⁶ T-169 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-04/2-578/93 od 21.07.1993.godine; T-174 Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-04/2-723/93 od 03.08.1993. godine; 3. T-176 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2-760/93 od 05.08.1993. godine; T-184 Zapovjed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2.760/93 od 05.08.1993.godine; T-185 Zapovjed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2.780/93 od 06.08.1993.godine; T-195 Zapovijed Mile Puljića, br. 02-1821/93 od 10.08.1993.godine; T-193 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2-822/93 od 09.08.1993. godine; 2. T-210 Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01-845/93 od 11.08.1993.godine; T-211 Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-04/2-867/93 od 13.08.1993.godine; 2. T-262 Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01/01-981/93 od 23.08.1993.godine; T-269 Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01/01-1033/93 od 26.08.1993.godine; T-274 Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br.02-4/3-01/01-1051/93 od 27.08.1993.godine; T-288 Zapovijed Zlatan Mijo Jelić, br. 02-4/3-01/61-1115/93 od 30.08.1993. godine; T-355 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2-467/93 od 12.07.1993. godine; T-368 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 07-4/3-04/2-930/93 od 17.08.1993. godine; T-371 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 07-4/3-04/2-1026/93 od 25.08.1993. godine

54. T-373 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-12/93 od 16.09.1993. godine; T-374 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-344/93 od 18.09.1993. godine; T-375 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-64/93 od 20.09.1993. godine; T-376 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-80/93 od 21.09.1993. godine; T-377 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-101/93 od 22.09.1993. godine; T-378 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-87/93 od 22.09.1993. godine; T-380 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-112/93 od 23.09.1993. godine; T-381 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-105/93 od 23.09.1993. godine; T-382 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-102/93 od 23.09.1993. godine; T-384 Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-636/93 od 28.10.1993. godine; T-388 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-124/93 od 24.09.1993. godine; T-389 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-150/93 od 26.09.1993. godine; T-390 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-156/93 od 27.09.1993. godine; T-391 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-230/93 od 01.10.1993. godine; T-392 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-243/93 od 02.10.1993. godine; T-393 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, (nema broja) od 04.10.1993. godine; T-394 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-268/93 od 04.10.1993. godine; T-395 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-296/93 od 05.10.1993. godine; T-396 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-324/93 od 06.10.1993. godine; T-397 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-325/93 od 06.10.1993. godine; T-398 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-347/93 od 07.10.1993. godine; T-399 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-383/93 od 08.10.1993. godine; T-402 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-405/93 od 10.10.1993. godine; T-403 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br.02-424/93 od 11.10.1993. godine; T-404 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-428/93 od 12.10.1993. godine; T-405 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-438/93 od 12.10.1993. godine; T-406 Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-456/93 od 13.10.1993. godine; T-436 Zapovijed, Zlatana Mije Jelića, br. 02-135/93 od 25.09.1993. godine; T-401 Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-396/93 od 09.10.1993. godine

(broj i datum zahtjeva), ko je podnosilac zahtjeva (2. bojna 2. brigade), te ko je lice koje je odgovorno za osiguranje i brigu nad zatvorenicima, a što je u većini slučajeva bio optuženi Mile Puljić.²⁷

92. U tom kontekstu, vijeće je cijenilo i izjave svjedoka koji su svjedočili na okolnosti izvođenja na radova, maltretiranja od pripadnika HVO-a, te ranjavanja i pogobije zatvorenika. Također vijeće je cijenilo i izvješća koje je sačinjavao ravnatelj SVIZ-a Stanko Božić²⁸, te izvješća optuženog Mile Puljića²⁹, u kojima je navođeno da je dolazilo do ranjavanja, maltretiranja ili smrti zatvorenika, a koji dokazi, kada se dovedu u vezu sa prethodno pomenutim zahtjevima, zapovjedima i iskazima svjedoka koji su izvođeni na radove, nesumnjivo ukazuju da je prinudni rad

²⁷ Izuzev Zapovijedi br. 02-4/3-01-845/93 od 11.08.1993. godine (T-210); Zapovijed br. 02-4/3-04/2-867/93 od 13.08.1993.g; ovjerena u Hagu (T – 211) prema kojima su za brigu i nadzor nad pritvorenicima odgovorni Anđelko Tomić i Boro Knezović

²⁸ T-278 Izvješće Stanka Božića, br. 497/93 od 22.07.1993.godine; T-172 Izvješće Stanka Božića, br. 520/93 od 04.08.1993. godine; 5. T-178 Izvješće Stanka Božića, br. 524/93 od 07.08.1993.godine; T-180 Izvješće Stanka Božića, br. 672/93 od 13.09.1993.godine; T-186 Izvješće Stanka Božića, br. 525/93 od 07.08.1993.godine; T-197 Izvješće Stanka Božića, br. 549/93 od 16.08.1993. godine; Izvješće Stanka Božića, br. 560/93 od 17.08.1993. godine; T-217 Izvješće Stanka Božića, br. 575/93 od 21.08.1993. godine; T-257 Izvješće Stanka Božića, br. 567/93 od 18.08.1993. godine; T-261 Izvješće Stanka Božića, br. 568/93 od 18.08.1993. godine; T-265 Izvješće Stanka Božića, br.584/93 od 25.08.1993.godine; T-270 Izvješće Stanka Božića, br. 597/93 od 27.08.1993. godine; T-275 Izvješće Stanka Božića, br. 608/93 od 30.08.1993. godine; T-289 Izvješće Stanka Božić, br. 633/93 od 01.09.1993. godine; 2. T-293 Izvješće Stanka Božića, br. 617/93 od 01.09.1993. godine; T-294 Izvješće Stanka Božića, br. 618/93 od 01.09.1993. godine; T-295 Izvješće Stanka Božića, br. 634/93 od 02.09.1993. godine; 3. T-309 Izvješće Stanka Božića, br.637/93 od 03.09.1993.godine; T-311 Izvješće Stanka Božića br.663/93 od 10.09.1993. godine; 2. T-313 Izvješće Stanka Božića, br. 755/93 od 12.10.1993.godine; T-315 Izvješće Stanka Božića, br.766/93 od 16.10.1993.godine; T-386 Izvješće Stanka Božića, od 17.01.1994. godine; T-387 Izvješće Stanka Božića, br. 02-4/3-12-45/94 od 18.01.1994. godine

²⁹ T-177 Izvanredno Izvješće Mile Puljića, br. 01-1778/93 od 06.08.1993. godine; 6. T-187 Izvješće Mile Puljića br. 01-1760/93 od 06.08.1993. godine; 5. T-196 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1841/93 od 13.08.1993.godine; T-206 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1832/93 od 12.08.1993. godine; T-212 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1852/93 od 13.08.1993.godine; T-213 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1855/93 od 14.08.1993.godine; T-215 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1883/93 od 18.08.1993. godine; T-216 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1903/93 od 20.08.1993.godine; 5. T-256 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1867/93 od 15.08.1993. godine; T-258 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1869/93 od 16.08.1993.godine; T-259 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1878/93 od 16.08.1993. godine; T-260 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1882/93 od 17.08.1993. godine; T-263 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1924/93 od 23.08.1993.godine; T-264 Izvješće Mile Puljić, br. 01-1925/93 od 24.08.1993.godine; T-266 Izvješće Mile Puljića, br.04-1931/93 od 24.08.1993.godine; T-268 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1949/93 od 26.08.1993. godine; T-271 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1950/93 od 27.08.1993.godine; T-272 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1957/93 od 27.08.1993. godine; T-273 Izvješće Mile Puljića, br.01-1959/93 od 27.08.1993.godine; T-301 Izvješće Mile Puljića, broj 01-1984/93 od 31.08.1993.godine; T-308 Izvješće Mile Puljića, br.01-1994/93 od 03.09.1993.godine; T-312 Izvješće Mile Puljića, br. 01-2015/93 od 09.10.1993. godine; 83. T-370 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1973/93 od 29.08.1993. godine; T-369 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1931/93 od 24.08.1993. godine; T-372 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1988/93 od 01.09.1993. godine; T-379 Izvješće Mile Puljića, br. 01-2106/93 od 23.09.1993. godine; T-400 Izvješće Mile Puljića, br. 0-2204/93 od 08.10.1993. godine

realizovan po odobrenim zahtjevima, kojom prilikom je dolazilo do posljedica po zatvorenike, a o čemu je optuženi očito bio upoznat.

93. Odbrana je nastojala ukazati da izvođenje na rad nije zabranjeno, te da su zatvorenici izvođeni radi obavljanja određenih logističkih radova, kao što su poslovi u kuhinji, cijepanje i pilanje drva i sl. te je u tom pravcu vijeće je cijeno iskaze svjedoka odbrane: Maria Bago, Žarka Soldo, Zdenka Penave, te izjave optuženog Puljića date u svojstvu svjedoka. Međutim, Apelaciono vijeće smatra da su iskazi navedenih svjedoka u suprotnosti sa prethodno navedenim dokazima. Vijeće ne isključuje mogućnost da su pojedini zatvorenici možda i obavljali poslove koje su naveli ovi svjedoci, ali to ne dovodi u pitanje druge provedene dokaze, iz kojih, kada se dovedu u međusobnu vezu, proizilazi da se u konkretnom slučaju radilo o okrutnom postupanju, posebno ako se ima u vidu da su zatvorenici odvođeni na radove na liniju razdvajanja između AR BiH i HVO-a u centru Mostara, kojom prilikom su bili direktno izloženi opasnosti po život. U tom smislu, važno je napomenuti da su provedeni dokazi tužilaštva dali širu sliku u pogledu izvođenja zatvorenika na prinudne radove pri tome detaljno pojašnjavajući da je izvođenje trajalo kontinuirano kroz duži vremenski period, zatim objašnjavajući način na koji su radovi izvođeni, kakve poslove su obavljali, te kakvim opasnostima su izlagani što je rezultiralo povredama i smrtnim posljedicama, a o čemu postoji i medinska dokumentacija³⁰ i smrtni listovi³¹. Sa druge strane, svjedoci odbrane su o pitanju izvođenja zatvorenima svjedočili u vrlo kratkim crtama, govoreći o samo jednom segmentu radova na koji su izvođeni, a za koje vijeće ne isključuje mogućnost da su također obavljani, ali je u mnogo većoj mjeri u pitanju je bio rad koji je imao karakter okrutnog postupanja.

³⁰ T-280 Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za Lizde Mehmeda; Izvod iz protokola bolnice u Mostaru za lice Leto Rijad; T-3 Otpusno pismo za lice Leto Rijad iz kojeg se vidi da je Leto Rijad; T-281 -Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za lice Jelin Samir

³¹ T-201 Dokumentacija za Ljević Husu: Izvod iz Matične knjige umrlih, haški broj 1105001852, dvije fotografije Ljević Huse; haški broj 1105001845 i 1105001844 iz kojeg se vidi da je Ljević Huso preminuo dana 26. avgusta 1993. godine; T-221 Izvod iz Matične knjige umrlih za Čolić Emira, br. 02-12570/98 od 15.05.1998. godine, broj 1107008740 Sa fotografijom, br.1107008601 iz kojeg se vidi da je Čolić Emir preminuo dana 15.08.19932. godine.

94. Istina je da se u zapovjedima navodi da se izuzimanje zatvorenika dozvoljava radi izvođenja komunalnih radova, ali drugi dokazi, prije svega iskazi svjedoka tužilaštva, ukazuju da nije postupljeno na navedeni način, već da su zatvorenici obavljali sasvim druge poslove i to na liniji razdvajanja, gdje su bili izloženi opasnosti za život, a što je za posljedicu imalo ranjavanje i smrtne posljedice, pri čemu su mnogi svjedoci i fizički maltretirani, a što ima karakter okrutnog postupanja prema njima. Da su zatvorenici korišteni za izvođenje potpuno drugih radova, a ne onih koji su odobravani u zapovjedima, pored iskaza svjedoka proizilazi i iz Zapovjedi broj 02-1821/93 od 10.08.1993. godine³², u kojoj optuženi Puljić zapovjeda osiguranje *ishrane za pritvorenike koji su angažovani na utvrđivanju položaja u prvom sektoru*. Nadalje, da su radovi obavljani na utvrđivanju položaja HVO-a vijeće je zaključilo i iz izvještaja koje je optuženi sačinjavao, a iz kojih proizilazi da su radovi izvođeni na crti razgraničenja.³³ U tom kontekstu, čak i kada bi se prihvatilo da zatvorenici izvođeni radi obavljanja komunalnih poslova (kako je to i navedeno u zapovjedima), postavlja se pitanje zašto su upućivani na liniju razgraničenja između sukobljenih strana, jer se i takvo postupanje može smatrati okrutnim, koje je kao takvo zabranjeno i sankcionisano, obzirom da je to mjesto bilo poprište stalnih sukoba i razmjene vatre, pa je sasvim nelogično da zatvorenici na tom mjestu obavljaju bilo kakve komunalne poslove. Upravo to ukazuje da izvođenje zatvorenika radi obavljanja komunalnih poslova zapravo i nije bila stvarna namjera. Tome idu u prilog i sadržaji pojedinih zahtjeva koje je potpisivao optuženi za izvođenje zatvorenika, iz kojih proizilazi da su zatvorenici traženi radi *utvrđivanja položaja*³⁴.

95. Dakle, kada uzmu u obzir navedeni dokazi, posmatrani pojedinačno i u međusobnoj vezi, za Apelaciono vijeće nema sumnje da su zahtjevi podnošeni i odobravani, te na kraju i realizovani u cilju izvođenja prisilnih radova, a koji radovi

³²T – 195 Zapovijed Mile Puljića, br. 02-1821/93 od 10.08.1993.;

³³T – 256 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1867/93 od 15.08.1993. godine; T – 259 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1878/93 od 16.08.1993. godine, ovjereno u Hagu; T – 260 Izvješće Stanka Božića, br. 568/93 od 18.08.1993. godine; T – 213 Izvješće Mile Puljića, br. 01-1855/93 od 14.08.1993.g;

³⁴T – 189 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1813/93 od 10.08.1993.; ovjeren u Hagu; T – 192 Zahtjev Mile Puljića br. 04-1802/93 od 09.08.1993.god; T – 194 Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1804/93 od 09.08.1993.;

su imali okrutan karakter, te predstavljaju nečovječno postupanje. Također, kada se sagleda vrijeme podnošenja zahtjeva, vrijeme zapovijedi i nastupile posljedice, otičito je da su nastupile posljedice u uzročnoj vezi sa podesenim zahtjevima i zapovjedima. Tako npr. iz kada su u pitanju događaji iz tačke 2. izmijenjene optužnice, optuženi je zahtjevom od 21.07.1993. godine tražio izvođenje 30 zatvorenika³⁵ radi obavljanja radova za potrebe I sektora odbrane grada, a istog dana je donesena zapovjed kojom se odobrava izuzimanje 30 zatvorenika³⁶, dok iz izvješća Stanka Božića od 22.07.1993. godine proizilazi da se od 30 zavorenika nije vratio Nerzad Hrnjica koji ranjenjen i zadržan u bolnici³⁷, pri čemu je navedeno saglasno iskazu svjedoka Nerzda Hrnjice i medicinskoj dokumentaciji³⁸. Isto tako, kada su u pitanju događaji iz tačke 3. izmijenjene optužnice, optuženi je dana 03.08.1993. godine podnio zahtjev za izvođenje 60 zatvorenika, da bi istog dana donesena zapovjed kojom se to odobrava, a i izvješća Stanka Božića od 04.08.1993. godine proizilazi da je 03.08.1993. odobreno izvođenje 60 zatvorenika, od kojih je jedno lice ranjeno i smješteno u bolnicu.³⁹

96. Da se nije radilo o izolovanim slučajevima izvođenja na radove, na to ukazuje vremenski kontinuitet konstantnog podnošenja i odobravanja zahtjeva za obavljanje ovih radova, a što potvrđuju i iskazi svjedoka koji su potvrdili da su na radove izvođeni skoro svakodnevno, pri čemu je optuženi i visokorangirani pripadnici HVO-a bili upoznati o stradanjima zatvorenika. Međutim, i pored stalnog izvještavanja o nastupilim posljedicama po zatvorenike, nastavljeno je sa kontinuiranim zahtijevanjem, odobravanjem i izvođenjem zatvorenika na prisilne radove. Iako su postojala izvješća o stradanjima zatvorenika, nije se odustajalo od njihovog izvođenja.

³⁵ T-168 Zahtjev Mile Puljića br 04-1625/93 od 21.7.1993.god

³⁶ T-169 Zapovijed HVO-a, broj 02-4/3-04/2-578/93 od 21.07.1993.godine

³⁷ T-278 Izvješće Stanka Božića br. 497/93 od 22.07.1993.g

³⁸ T-279 Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za Hrnjica Nerzada iz kojeg se vidi da je Hrnjica Nedžad (Nerzad) iz Gornje Jasenice, primljen na liječenje dana 21.07.1993. godine, i da je oporavljen dana 04.08.1993. godine

³⁹ T-173 Zahtjev Mile Puljića broj 04-1744/93 od 03.08.1993.g; T-174 Zapovjed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2-723/93 od 03.08.1993. g; T-172 Izvješće Stanka Božića br. 520/93 od 04.08.1993. g

97. Kada se dovedu u vezu navedeni dokazi, Apelaciono vijeće smatra da optuženi nije imao pasivnu ulogu u izvođenju zatvorenika na radove, pri čemu je očigledno da se nije radilo o komunalnim ili logističkim radovima. Čak šta više, njegovo kontinuirano zahtijevanje za izvođenjem na radove, pa čak i nakon saznanja za smrt ili povrede zarobljenika, te izvještavanje o posljedicama, ukazuju na njegovu aktivnu ulogu u lancu poduzetih radnji koje su dovodile do izvođenja zatvorenika na radove. Isto proizilazi i iz zapovjedi u kojima je on naveden kao osoba zadužena za preuzimanje, osiguranje i brigu o zatvorenicima pri izvođenju radova, a što ukazuje na njega kao odgovornu osobu nad zatvorenicima. Pored toga, kada se datumi nastupilih posljedica navedenih u izvješćima i iskazima svjedoka, dovedu u vezu datumima podnesenih zahtjeva i zapovjedi, dolazi se do zaključka o direktnoj uzročno-posljedičnoj vezi između zahtjeva, zapovjedi i posljedica po zatvorenike.

98. Međutim, kada su u pitanju opisane radnje optuženog Puljića u navedenim tačkama od 2. do 14. izmijenjene optužnice, nakon detaljne analize istih, Apelaciono vijeće primjećuje da u činjeničnom opisu navedenih tačaka nije opisana konkretna protivpravna radnja optuženog, a navođenje riječi „na zahtjev optuženog“ i samo podnošenje zahtjeva, ne predstavlja takvu radnju, niti zahtjev predstavlja bilo kakvu naredbu izdatu od strane optuženog pa da se po tom osnovu može teretiti.

99. Članom 227. stav (1) tačka c) ZKP BiH se propisuje sadržaj optužnice i navodi šta sve mora da sadrži činjenični opis, što podrazumijeva opis same radnje izvršenja, vremena i mjesta izvršenja, nastale posljedice te uzročne veze između radnje optuženog lica i posljedice djela. Optužni akt mora da sadrži činjenični opis krivičnog djela, što podrazumijeva opis same radnje izvršenja, vremena i mjesta izvršenja, nastale posljedice te uzročne veze između radnje optuženog lica i posljedice djela. Opis krivičnog djela mora biti jasan i razumljiv, iz kojeg se jasno da vidjeti koje su to konkretne radnje, koje optuženi poduzima i kojima ostvaruje obilježja krivičnog djela. Svaka okolnost koja se tiče elemenata krivičnog djela mora biti jasno navedena, tako da je podobna za odlučivanje i preispitivanje. Radnja izvršenja, kao jedan od elemenata opšteg pojma krivičnog

djela i kao ljudske djelatnosti koja je protupravna i kojom se proizvode određene promjene u spoljnom svijetu u vidu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, optužnim aktom mora biti konkretno opisana iznošenjem činjenica i okolnosti kojima se ukazuje na neku konkretnu aktivnost optuženih, odnosno propuštanje, ukoliko se radi o krivičnim djelima nečinjenja. Nije dovoljno u činjeničnom opisu samo navesti pravnu kvalifikaciju, odnosno unijeti opis krivičnog djela iz odgovarajuće odredbe krivičnog zakona, bez preciziranja konkretnih okolnosti i činjenica iz kojih bi bilo vidljivo na koji način je optuženo lice zapravo izvršilo predmetno krivično djelo.⁴⁰

100. Nadalje, kada se radi o krivičnom djelu izvršenom od strane više lica, kao saizvršilaca, činjenični opis izreke presude mora sadržavati i opis radnji u odnosu na svakog od saizvršilaca konkretno. Njihove radnje moraju biti dovoljno precizirane i jasno postavljene, kao osnov za primjenu niza instituta krivičnog materijalnog prava. Za svakog izvršioca izreka presude mora konkretno navesti njegovo ponašanje, bilo kao činjenje ili nečinjenje, kojim je dao doprinos izvršenju krivičnog djela.

101. Kada su u pitanju predmetne račke od 2. do 14. vidljivo da je u cijelosti na strani optuženog izostala konkretizacija radnji izvršenja, na način da se ne navode činjenice i okolnosti na osnovu kojih bi bilo vidljivo koje su konkretne djelatnosti optuženi poduzeo u izvršenju krivičnog djela koje mu se stavlja na teret. Osim podnošenja zahtjeva za što je rečeno da nije inkriminisano, iz činjeničnog opisa ostaje potpuno nejasno na koji način je doprinosio izvršenju krivičnog djela u smislu realizacije odobrenih zahtjeva, odnosno kojim konkretnim postupkom je doveo do nastupanja posljedice.

102. Drugim riječima, nesporno je da je optuženi, kao zapovjednik 2. bojne 2. brigade HVO-a podnosio pomenute zahtjeve, zatim da je bio odgovoran za osiguranje i brigu prilikom izvođenja radova, da je bio upoznat sa posljedicama

⁴⁰ drugostepena presuda br. S1 1 K 007511 15 Kžk od 04.02.2019. godine, optuženi Fikreta Planinčić i dr., str 56.

koje su nastupile, ali prema stavu ovog Vijeća, ali za razliku od dokaza na osnovu kojih je to zaključeno, iz činjeničnog opisa ne proizilazi postojanje uzročno-posljedične veze (nexus) između radnji optuženog sa nastupjelim zabranjenim posljedicama, jer izuzev podnošenja zahtjeva, nije opisana njegova uloga u pogledu dalje realizacije zapovjedi koje su donesene po podnesenim zahtjevima tj. optužnim aktom nije opisano aktivno učešće optuženog nakon odobravanja zahtjeva, a što je na kraju i dovelo do posljedica po zatvorenike za koje je on bio odgovoran.

103. Nadalje, prema tačkama izmijenjene optužnice, pripadnici 2. bojne 2. brigade HVO-a su izvodili zatvorenike iz logora Heliodroma i prisilno doveli na rad na prvu liniju zone odgovornosti koju je držala ova bojna. Međutim, tužilaštvo u toku postupka nije van svake sumnje dokazalo da su jedino pripadnici 2. bojne 2. brigade izvodili zatvorenike iz logora Heliodrum na prisilne radove jer nije izveden niti jedan relevantan dokaz na predmetnu okolnost iz kojeg bi se nesumnjivo utvrdilo da su to činili samo pripadnici ove bojne, dok sa druge strane, provedeni dokazi ukazuju da su u tome učestvovali i pripadnici drugih oružanih postrojbi unutar HVO-a. Pojedini svjedoci su izjavili da su u Šantićevu ulicu iz Heliodroma dovodili pripadnici druge bojne (npr. svjedok Meho Kodro), a isto proizilazi iz materijalne dokumentacije⁴¹ prema kojoj optuženi zapovjeda uslove i način transporta pritvorenika koji su obavljali radove, dok su drugi svjedoci, pored pripadnika ove bojne spominjali i druge postrojbe. Tako je svjedok Fadil Omanić pojasnio da je izvođenje na radove izgledalo tako što su policajci odabrali ljude, a isto proizilazi iz iskaza svjedoka Gološ Jusufa koji je istakao da su to činili policajci koji su ih čuvali. Također, S-12 je izjavio da ga zatvorenike u Šantićevu vodila vojna policija, dok je svjedok Semir Đonko izjavio da su ga ranije izvodili pripadnici 2. bojne, a kasnije vojne policije. Svjedok Alija Gosto je izjavio da misli da su zatvorenike izveli na prinudne radova iz Heliodruma, a potom i vratili pripadnici ATG-a. Dakle, ocjenom iskaza ovih, ali i drugih svjedoka, očito je da u

⁴¹T – 65 Potvrda, II bojna 2. Brigade HVO-a broj 06-1485/93 od 04.07.1993. godine, koju je potpisao Mile Puljić, haški br. 01525489, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb

T – 66 Zapovijed II bojne 2. Brigade HVO-a broj 02-1798/93 od 08.08.1993. godine, koju potpisuje Mile Puljić, haški br. 01525547, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb

izvođenju zatovrenika nisu učestvovali samo pripadnici ove bojne (kako je to navedeno u izmijenjenoj optužnici), već i druge postrojbe unutar HVO-a, a optužnim aktom to nije opisano, niti je u toku postupka dokazano da je optuženi bio u bilo kakvom nadređenom položaju u odnosu na druge postrojbe (vojnu policiju i ATG), niti da su izvođenja vršena po njegovim instrukcijama.

104. Stoga, kada su uzmu u obzir prethodno navedeno, a kako to proizilazi iz iskaza pomenutih svjedoka, u izvođenju zatvorenika su učestvovali očito i pradnici vojne policije i ATG-a, a što osnovano dovodi u pitanje tezu tužilaštva da su to činili isključivo pripadnici 2. bojne 2. brigade HVO-a.

105. Isto tako, van svake razumne sumnje nije dokazano niti da su zarobljenici izvođeni na rad na prvu liniju zone odgovornosti koju je držala ova bojna, obzirom da iz rezultata dokaznog postupka proizilazi da su u Šantićevoj ulici, pored 2. bojne bile prisutne i druge postrojbe, a čiji su pripadnici također učestvovali u protupravnim radnjama prema zatvorenicima. Tako iz iskaza svjedoka Mehe Kodro proizilazi da su pripadnici ATG grupe u Šantićevoj ubijali zatvorenike ukoliko bi neko od njihovih pripadnika poginuo. O prisustvu drugih pripadnika u Šantićevoj ulici i njihovom odnosu prema zarobljenicima proizilazi i iz iskaza svjedoka Mirse Demirovića, S-8, Adija Fežića, S-15, Senada Đelilovića dok je svjedok Semir Đonko istakao da se mjesto njegovog ranjavanja nalazilo u zoni odgovornosti ATG-a, čiji je pripadnik bio Pešo Marić. Također, iz iskaza svjedoka odbrane Zdenka Penave i Maria Bago proizilazi da su u Šantićevoj ulici bile profesionalne postrojbe HVO-a, kao što su, Lakojurišna bojna vojne policije, Peta bojna vojne policije, te Specijalna policija MUP-a. Navedeno proizilazi i iz utvrđene činjenice /T-138: *Zona odgovornosti ATG Vinko Škrobo dužine oko 200 metara bila je na Bulevaru pokraj doma zdravlja, koji je bio poliklinika. Prema jugu zona odgovornosti ATG-a „Vinko Škrobo“ graničila se zonom odgovornosti ATG-a Branko Penavić, koja se protezala oko kuće dr. Aleksića na drugoj strani ulice. Zatim je slijedila zona odgovornosti 4. Bojne HVO-a „Tihomir Mišić.“ U Šantićevoj ulici koja se nastavlja prema sjeveru izmjenjivale su se razne jedinice. Ta zona je pripadala 2. bojni 2. brigade HVO-a.* Uzimajući u obzir navedeno, očito je da je pored 2. bojne u Šantićevoj ulici bilo i pripadnika

drugih postrojbi, pri čemu izmijenjenom optužnicom, ali i provedenim dokazima u toku postupka optuženi nije doveden u vezu sa ovim postrojbama u smislu njegove nadređenosti i kontrole nad njima.

106. Nadalje, iz provedenih dokaza ostalo je nejasno ko je zapravo zatvorenike nakon njihovog dovođenja raspoređivao na radove na prvim borbenim linijama, obzirom da nije razjašnjeno ko je imao efektivnu kontrolu nad zarobljenicima nakon njihovog izvođenja iz Heliodruma, a kada se sagleda činjenični opis izmijenjene optužnice, postavlja se i pitanje da li je uopšte od tog momenta optuženi imao bilo kakvu vezu sa zatvorenicima ili je to bila obaveza osobe koja je izdala „zapovjed“ i čija je zapovjed u konačnici i realizovana ili lica koja su ih izvodili iz logora i dovodili na prvu borbenu liniju. Svjedok Lizde Mehmed izjavio je da su zatvorenike raspoređivali pripadnici druge bojne, dok je svjedok Senad Đelilović izjavio da se sjeća izvjesnog Ivana, pripadnika ATG-a koji je zatvorenike povremeno raspoređivao prilikom obavljanja radova i davao im zadatke. Dakle, ostaje neutvrđeno ko je raspoređivao zatvorenike na poslove koje oni nisu smjeli obavljati. Ta radnja predmetnom optužnicom, odnosno datim činjeničnim opisom optuženom Miletu Puljiću nije ni stavljena na teret, niti su na tu okolnost izvođeni bilo kakvi dokazi.

107. Tužilaštvo je u toku postupka insistiralo na tome da je optuženi znao za izvođenje zarobljenika na prisilne radove, kao i da su izloženi opasnostima, ali da nije ništa poduzeo kako bi to spriječio, odonosno kaznio podređene. Kao što je to već ranije obrazloženo, za Apelaciono vijeće, znanje optuženog o stradanju zatvorenika izvedenih na radove nije sporno. Međutim, takvim pristupom optužbe, ozbiljno je dovedena u pitanje pravna kvalifikacija djela iz izmijenjene optužnice jer osim tačke 1. optužnice, u preostalim tačkama optuženi se ne tereti po komandnoj, već po individualnoj odgovornosti. Iz navedenog razloga Apelaciono vijeće i nije moglo ispitivati takvu vrstu odgovornosti optuženog u odnosu na ove tačke, niti mijenjati pravnu kvalifikaciju djela na štetu optuženog. Isto tako, u tačkama optužnice od 2. do 14. radnje optuženog nisu ni postavljene na način da bi sud mogao izvući zaključak o komandnoj odgovornosti optuženog.

108. Kada je u pitanju tačka 14. izmijenjene optužnice, kojom Tužilaštvo također tereti optuženog vezano za zahtjeve za izvođenje zatvorenika, Apelaciono vijeće primjećuje da je ova tačka mnogo šire postavljena nego prethodne tačke, jer se u navedenoj tački, kao vrijeme izvršenja krivičnog djela navodi veliki broj različitih datuma u vremenskom periodu 24.06.1993.- 07.02.1994. godine. Nadalje, prema ovoj tački, u navedeno vrijeme optuženi je zahtijevao izvođenje zatvorenika na radove, navodeći pri tome sedam imena zatvorenika koji su izlagani opasnosti po život u uslovima neposredne razmjene vatre. Pojedini datumi iz ove tačke se ponavljaju i bili su predmetom ranijih tačaka, a tužilaštvo nije odredilo šta se koji dan desilo i u odnosu na kojeg oštećenog, odnosno koje posljedice su isti imali i sl. Također, niti u ovoj tački, osim podnošenja zahtjeva, ne spominje se bilo kakva protupravna radnja optuženog, tj. nisu konkretizovane bilo kakve radnje optuženog, usljed čega vijeće nije moglo donijeti drugačiju odluku niti za ovu tačku.

109. Prilikom donošenja presude vijeće je imalo u vidu i nalaze i mišljenja vještaka vojne struke Semira Sinanovića (vještak tužilaštva) i Milana Gorjanca (vještak odbrane), a koji su se više skoncentrisali na okolnosti samog sukoba između AR BiH i HVO-a na području grada Mostara i šire, pri čemu su vještaci svoje nalaze bazirali na materijalnim dokazima. Međutim, upravo iskazi svjedoka čija svjedočenja uostalom niti odbrana nije ozbiljnije osporavala, dali su najjasniji prikaz stanja u gradu Mostaru prije i za vrijeme napada HVO-a na Mostar, masovnim hapšenjima, odvođenju u logore, ubistvima, kao i odvođenju na radove, obzirom da se radi svjedocima, mahom građanima grada Mostara i šireg područja koji su sami bili pogođeni dešavanjima u ovom gradu, usljed čega je vijeće utvrđenja u ovom predmetu u najvećoj mjeri baziralo na iskazima svjedoka, koji su dovedeni u vezu sa materijalnim dokazima. Također, o karakteru podnesenih zahtjeva i zapovjedi, vijeće je svoje zaključke baziralo isključivo ocjenom tih dokaza i dovodeći ih u vezu sa drugim provedenim dokazima.

110. Dakle, niti jedan od nalaza i mišljenja vještaka, po ocjeni ovog vijeća, sam za sebe ne bi bio dovoljan za izvođenje kakvih zaključaka u ovom predmetu. Apelaciono vijeće je imalo u vidu činjenicu da su se vještaci izjašnjavali

samo na temelju pismene dokumentacije, čija istinitost je dokazivana drugim dokazima dok je za izvođenje zaključaka bilo neophodno cijeliti i druge dokaze, a kako je to u prethodnim paragrafima i navedeno. Isto tako, važno je napomenuti da je vještak odbrane koristio značajan dio dokumentacije koja nije provedena kao dokaz u ovom postupku, a što je po mišljenju ovog vijeće isti nalaz čini nepodobnim da bi vijeće na njemu mogao zasnovati svoju odluku.

111. Imajući u vidu navedeno, a u nedostatku drugih izvedenih dokaza Apelaciono vijeće na temelju principa „in dubio pro reo“ nije našlo dokazanim da je optuženi počinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, te je temeljem odredbe člana 284. tačka c) ZKP-a BiH istog oslobodilo od optužnice.

VIII. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

112. Imajući u vidu da sud optuženog oslobodio od optužbe, na osnovu člana 189. stav 1 ZKP BiH, optuženi se, oslobađa dužnosti plaćanja troškova postupka i paušala, te je Vijeće odredilo da troškovi postupka padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

113. Isto tako, na osnovu člana 198. stav 2. i 3. ZKPBiH, oštećeni se sa imovinskopravnim zahtjevima upućuju na parnični postupak.

Zapisničar

Pravni savjetnik-asistent

Nedim Muminović

PREDSJEDNIK VIJEĆA

SUDIJA

Mirko Božović

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena

IX. PRILOG A DOKAZI TUŽILAŠTVA BIH

Spisak svjedoka Tužilaštva :

<u>Ime svjedoka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
1. S -1	08.04.2015
2. S -2	
3. S- 3	13.05.2015
4. Mehmed Lizde	20.05.2015
5. Osman Balavac	
6. Fadil Omanić	
7. Rijad Leto	27.05.2015
8. Zulfo Humačkić	
9. Meho Kodro	17.06.2015
10. Mirso Demirović	
11. Omer Husagić	
12. Adem Vranović	01.07.2015
13. Mustafa Tuce	

14. Aiša Čolaković 15. Ahmet Razić 16. Jusuf Gološ	08.07.2015
17. Čamil Kukuruzović 18. Hamo Kukuruzović 19. Vejsil Elezoivć 20. Enes Hasanagić	26.08.2015
21. Šaćira Ljević 22. Elvedina Penava 23. Nihada Husejnagić 24. Meliha Čolić 25. Zijada Puce	02.09.2015
26. S - 7 27. S - 8 28. Ibro Pajić 29. Ismet Idriz	09.09.2015
30. S - 4 31. Emir Šoše 32. Alija Gosto 33. Šefik Ratkušić 34. Salko Vrače	30.09.2015
35. S - 10 36. S - 11 37. Ahmo Idriz	07.10.2015
38. S - 12 39. S - 13 40. S - 14 41. S - 15	21.10.2015

42. Sašo Lulić 43. Osman Kolčić 44. Sabrija Čatović 45. Nerzad Hrnjica 46. S - 16	04.11.2015
47. Mesud Poljarević 48. Edin Jazvin 49. Edin Aličić 50. Semir Đonko	11.11.2015
51. S - 6 52. S - 5 53. Semir Omerika 54. Husein Alečković 55. Azer Terko 56. Sead Dželilović	09.12.2015
57. Fatima Muminagić 58. Jusuf Kevelj 59. Zlatan Alendar 60. Refik Salihović 61. Mehmedalija Čulić	13.01.2016
62. Miralem Kreso 63. Malik Kupusija 64. Alen Bijavica	20.01.2016
65. Smajo Čevra (čitanje iskaza) 66. Salih Razić (čitanje iskaza) 67. Hasan Berić (čitanje iskaza)	27.01.2016
68. Zemir Sinanović (vještak)	03.02.2016 02.03.2016 09.03.2016 30.03.2016

69. Adnan Mušić 70. Ibro Gadara (čitanje iskaza) 71. Zijah Duranspahić (čit. iskaza) 72. Halil Mulać (čitanje iskaza)	06.04.2016
73. Hamza Žujo (vještak)	27.04.2016
74. Adi Fejzić	24.08.2016

Spisak materijalnih dokaza Tužilaštva:

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
T - 1	Foto album broj – T 20 0 KTRZ 0000 125 08
T - 2	Foto album broj – T 20 0 KTRZ 0000 125 08
T - 3	Otpusno pismo RO Regionalni medicinski centar "Dr. Safet Mujić" Mostar br. 2132/199 od 22.11.93 na ime Rijad Leto
T - 4	Lični karton – Savez logoraša FBiH – Sarajevo broj 23/97 za Adem Vranović
T – 4a	Uvjerenje – Savez logoraša BiH broj 23/97 od 11.12.1997. godine za Adem Vranović
T – 4b	Lična/osobna karta Adem Vranović broj ...
T – 5	Imena lica koje spominje zaštićeni svjedok S – 7 od 09.09.2015. godine (POV)
T – 6	Potvrda – International committee of the red cross, Zagreb 02.09. 1998. godine
T – 7	Otpusno pismo – Regionalna ratna botnica NVO Mostar (POV)
T – 8	Potvrda – International committee of the red cross – Zagreb, 31.12.1993. godine
T – 8a	Unija Republika BiH, Hrvatska republika Herceg – Bosna, Regionalna ratna HVO Bolnica Mostar, Odjeljenje Ambulanta "Heliodrom" za bolesnika: Ismet Idriz
T- 9	Otpusno pismo na ime Salko Vrača od 21.08.1993. godine (kopija, original dat na uvid sudiji i vraćen svjedoku)
T - 10	Papir Tužilaštva BiH sa označenom adresom svjedoka S - 11 (POV)
T – 11	Zaključak Kliničke bolnice Mostar na ime S - 14 od 27.10.1995. godine (POV)
T – 12	Potvrda Certificate International Comittee of the Red Cross na ime S - 15 od 12.02.1996. godine (POV)

T – 13	Potvrda/certifikat Crvenog krsta na ime Edin Jazvin br. BAZ – 316486, Zagreb, 14.06.1994. godine
T – 14	Nalaz i mišljenje specijaliste na ime Jazvin Edin i uputnica specijalisti za slikanje na ime Jazvin Edin od 31.08.1993. godine
T – 15	Fco. lična karta crvenog krsta na ime Semir Omerika broj 32228467
T – 16	Fco. Nalaz i mišljenje specijaliste za bolesnika Husein Alečković od Regionalne ratne bolnice Mostar broj 5813/93 od 02.09.1993. godine
T – 16a	Dokument – tabela sačinio svjedok Husein Alečković
T – 16b	Dokument – skica sačinio svjedok Huesin Alečković
T – 17	Fco. Nalaz i mišljenje specijaliste za bolesnika Sead Đelilović od Regionalna ratna bolnica broj: 5710 od 31.08.1993. godine
T – 18	Uputnica za bolnicu specijalisti za radiologa na ime Miralem Kreso od 31.08.1993. godine, Mostar
T – 19	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Smajo Čevra, broj: 04/1-15-4-4989/2015 od 13.10.2015. godine, HNK, Mostar
T – 19a	Zapisnik o saslušanju svjedoka Smajo Čevra, Državna agencija za istrage i zaštitu, Reginalni ured Mostar, broj: P-16-15/3-04-2-Z-222/14 od 16.10.2014. godine
T – 20	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Salih Razić, broj: 04/1-15-4-122/2015 od 14.04.2015. godine, HNK, Stolac
T – 20a	Zapisnik o saslušanju svjedoka Salih Razić Državna agencija za istrage i zaštitu, Reginalni ured Mostar, broj: P-16-15/3-04-2-Z-382/14 od 28.10.2014. godine, u prilogu medicinska dokumentacija
T – 21	Izvod iz matične knjige umrlih na ime Hasan Berić, broj 05-13-29306/2015 od 09.11.2015. godine, Kanton Sarajevo, Općina Novi Grad Sarajevo
T – 21a	Zapisnik o saslušanju svjedoka Hasan Berić Državna agencija za istrage i zaštitu, Reginalni ured Mostar, broj: P-16-15/3-04-2-Z-333/14 od 22.10.2014. godine
T - 22	Nalaz i mišljenje od 03.08.2014. godine uz dopunu od 17.11.2014. godine u krivičnom predmetu protiv Puljić Mile. Vještak vojne struke: doc. dr. Zemir Sinanović, brigadir.
T – 23	Otpusno pismo Regionalne ratne bolnice HVO Mostar, potvrda od 08.05.1997 Međunarodnog crvenog krsta o registraciji.
T – 24	Zapisnik o saslušanju svjedoka Gadara Ibri u Tužilaštvu od 23.10.2014.god

T – 25	Zapisnik Državne agencije za istrage i zaštitu (regionalni ured Mostar) od 23.10.2014.god o saslušanju svjedoka Duranspahić Zijaha u njegovoj porodičnoj kući u Čapljini.
T – 26	Zapisnik Državne agencije za istrage i zaštitu (regionalni ured Mostar) od 23.10.2014.god o saslušanju svjedoka Mulać Halila u njegovom stanu u Stocu.
T – 27	Nalaz i mišljenje od 12.04.2016. godine dr. Hamza Žujo, specijalista sudske medicine, uz dopunsku dokumentaciju (kako je navedeno na podensku TBiH od 28.06.2016. godine)
T – 28	Slike logora Heliodrom, ovjerena kopija iz Haga, haški br 02034731, br 02034732, br 02034739, br 020347, br 02034730, Službena zabilješka SIPA-e broj P-16-15/3-1-04-2-sz-356/14 od 31.10.2014.godine i Mapa Mostara, ovjerena u Hagu
T – 29	Odluka o uspostavi Hrvatske zajednice Herceg-Bosna od 18.11.1991. godine, haški broj 03270528 i 03270529, ovjerena u Hagu
T – 30	Narodni listovi 1992. godine, haški broj od 03432218 do 03432658
T – 31	Odluka o oduzimanju i i prijelazu imovine okupatora u vladništvo Hrvatske zajednice Herceg Bosna broj 436 od 03.07.1992. godine, haški broj 00446262 - 00446223
T – 32	Odluka Ustavnog Suda BiH broj 46/92 od 14.09.1992. godine, haški broj 00507532-00507534
T – 33	Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj 28/93 od 20.01.1994. godine, haški broj 01033660-00507534
T – 34	Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti broj 01-011-301/92 od 08.04.1992. godine, Službeni list Republike BiH 1/1 od 9.4.1992.godine
T – 35	Odluka o proglašenju ratnog stanja broj 1201/92 od 20.06.1992. godine, Službeni list Republike BiH, od 20.6.1992. godine
T – 36	Mirovni sporazum o prekidu vatre koji ukučuje potpuni prestanak neprijateljstava sa stupanjem na snagu 25.02.1994. godine
T – 37	Rješenje Odjel odbrane HVO, HZHB broj 03-44/92 od 03.09.1992. godine, kojim se formira Centralni vojni zatvor Heliodrom, haški broj 015214, ovjeren u Ariv Zagreb
T – 38	Izvešće Središnji vojno-Istražni zatvor broj 203/93 od 23.03.1993. godine iz kojeg se vidi kada je Stanko Božić stupio na dužnost ravnatelja Heliodroma, haški broj 01538368, ovjerena u Hagu

T – 39	Službena zabilješka SIPA-e broj 17-13/3-1-04-2-21-185/09 od 1.10.2009. godine kojom se dostavlja Personalni karton časnika Mile Puljić broj 1902-54, ovjerena kopija, i VOB 8 za Puljić Mileta, ovjerena kopija
T – 40	Ukaz o dodjeli časničkih činova o oružanim snagama HRHB, MO-Uprava za odbranu – Mostar broj P-UK-111/96 od 27.03.1996. godine za Ilija Vrljić i Mile Puljić, sin Ivana, rođen 20.06.1954. godie Stolac, potpisano od strane Ivana Bendera VD, predsjednika Predsjedničkog Vijeća, ovjerena kopija
T – 41	Spisak Vojaka po abecedi Mile Puljić demobilisan 20.02.1994. godine. Datum stupanja u HVO 20.09.1991. godine po činu i dužnosti zapovjednik Bojne, 2. Bojna zapovjedništvo. , datum dokumenta 18.09.1999. godine, ovjerena kopija
T – 42	Pregled časničkog kadra na ključnim dužnostima u zapovjedništvima i postrojbama HVO-a, Glavni stožer HVO-a Mostar od mjeseca jula 1993. godine, iz Pregleda časničkog kadra od mjeseca jula 1993. godine se vidi da je u Glavni stožer imenovao Milivoje Petković, kao načelnik Glavnog stožera, kao i da je Zapovjednik u Zapovjedništvu OZ Jugoistočna Hercegovina bio Miljenko Lasić i dr., ovjerene kopije
T – 43	Zapovijed HZHB, Sektor Odrbane broj 02-721/93 od 08.11.1993. godine, haški broj 01524777, ovjereno u Hagu
T – 44	Zapovijed HZHB, Sektor Odbrane Mostara broj 02-922/93 od 02.12.1993. godine Iz Zapovijedi broj 02-922/93 od 02.12.1993. godine, haški broj 01524935, ovjereno u Hagu
T – 45	Zapovijed HZHB, Zborno područje Mostar broj 02-1164/93 od 03.12.1993. godine Iz Zapovijedi broj 02-1164/93 od 03.12.1993. godine, haški broj 01524933, ovjereno u Arhiv Zagreb
T – 46	Predmet Dostavljanje Infromacija HVO-OZ JiH, II Bojna 2. Brigade broj 01-2071/93 od 18.10.1993. godine, ovjereno u Arhiv Zagreb
T – 47	Zapovijed HZHB, Sektor Obrane Mostara broj 02-814/93 od 18.11.1993. godine, haški broj 01566724, ovjereno u Hagu
T – 48	Izvanredno Izvješće HZHB, Zborno područje Mostar, II Bojna II Brigada broj 01-2272/93 od 10.12.1993. godine, haški broj 01517207, ovjereno u Hagu
T – 49	Izvanredno izvješće II Bojna 2. Brugada broj 01-20/94 od 04.01.1994. godine. haški br. 01568279, ovjereno u Hagu

T – 50	Izvešće o brojnom stanju ratnih zarobljenika Konačište Heliodrom, Uprava bojne policije, Vojna pošta 1711, broj 02-12-13-216/94 od 15.03.1994. godine, haški br. 01570082 ovjereno u Hagu
T – 51	Informacija Odjel Odbrane, sektor sigurnosti broj 02-4-1-958/93 od 05.07.1993. godine OSA br. 7720016394 - 7720016398
T – 52	Zamolnica II bojna 2. Brigade HVO-a broj 04-1433/93 od 26.06.1993. godine, haški br. 01568284, ovjereno u Hagu,
T – 53	Izvešće OZ JIH , HVO, Druga brigada broj 01-004/93 od 01.07.1993. godine
T – 54	Zapovijed HZHB, Sektor Odbrane Mostara broj 02-857/93 od 23.11.1993. godine vidi se da su II bojnoj bili predpočinjeni ATG MUP PS Mostar, OSA br. 7720018119
T – 55	Predmet Sigurnosna prosudba crte bojišnice u Mostaru, Ministarstvo odbrane, Sektor sigurnosti broj 02-4-1/93 -164 od 17.12.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 56	Zapovijed HZHB OZ S/Z H broj 01-1489/93 od 06.07.1993. godine, haški br. 01553825, ovjereno u Hagu
T – 57	Dokument HZ HZ, OZ S/Z Hercegovina broj 01-5495 od 06.07.1993. godine, haški br. 01553826, ovjereno u Arhiv Zagreb
T – 58	Obavijest Uprava Vojne policije HVO-a broj 02-4/3-01-1690/93 od 19.07.1993. godine, haški br. 01553824
T – 59	Zapovijed Glavnog stožera HVO-a broj 02-2/1-01-1259/93 od 02.07.1993. godine, haški br.01518786 - 01518788, ovjereno Arhiv Zagreb
T – 60	Zapovijed Glavnog stožera HVO-a broj 02-2/1-01-646/93 od 17.04.1993. godine, ovjereno u Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar domovinskog rata Zagreb
T – 61	Dostava informacija II bojna, 2. brigada HVO-a broj 01-1827/93 od 11.08.1993. godine, haški br. 01540459, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 62	Izjava Operativna zona JIH , II bojna 2. brigada HVO-a broj 01-1667/93 od 25.07.1993 . godine, haški br. 01525522, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 63	Informacija SIS-a HVO OZ JIH broj 01-007/93 od 15.08.1993. godine, haški br. 01567254, ovjereno u Hagu
T – 64	Zahtjev za sazivanje zajedničkog sastanka II brigada HVO-a broj 04-286/92 od 14.12.1992. godine, haški br. 02803386, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 65	Potvrda, II bojna 2. Brigade HVO-a broj 06-1485/93 od 04.07.1993. godine, koju je potpisao Mile Puljić, haški br. 01525489, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb

T – 66	Zapovijed II bojne 2. Brigade HVO-a broj 02-1798/93 od 08.08.1993. godine, koju potpisuje Mile Puljić, haški br. 01525547, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 67	Zahtjev II bojna 2. Brigade HVO-a, broj 04-1891/93 od 18.08.1993. godine, koju potpisuje Mile Puljić, haški br. 01540449, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 68	Zahtjev II bojne 2. Brigade HVO-a broj 04-1083/93 od 14.05.1993. godine, koju potpisuje Mile Puljić, haški br. 01538455, ovjereno u Hagu
T – 69	Zapovijed SVIZ-a broj 365/93 od 15.05.1993. godine, haški broj 01538454, ovjereno u Hagu
T – 70	Spisak Zapovjedništva II Brigade, broj 01-226/93 od 15.01.1993. godine, pod brojem 1. Na drugoj strani je Zapovjednik II bojne Mile Puljić, haški br. 01522974, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 71	Spisak osoba privedenih dana 02.07.1993. godine u SVZ Mostar, datum spiska 02.07.1993. godine, haški br. 01536362, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 72	Izješće o obavljenom razgovoru sa osobama u VIZ Heliodrom Mostar, broj 03-8/ od 05.07.1993. godine, haški br. 01520854, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 73	Zapovijedi za otpust ratnih zarobljenika na rad str. 16, UR. BR. 16 Registrator 16
T – 74	Pismo Međunarodnog crvenog križa broj MEG 93/18-CE/DM od 26.10.1993. godine upućen Generalu Petkoviću
T – 75	Dopis broj MEG 94/15 –CT/SS od 10.01.1994. godine
T – 76	Pismo MKCK-a broj MEG 94/74 od 18.02.1994. godine, Spisak osoba koje se nalaze na radilištima a odvedeni su 1993. godine broj 02-12-13-45/94 od 02.02.1994. godine, Službena zabilješka broj 02-12-11-2-77/94 od 31.01.1994. godine, Izješće o kršenju Ženevskih konvencija od strane Sektora odbrane grada broj 02-4/3-12-54/94 od 20.01.1994. godine, haški br. 01544549-01544555, ovjereno u Arhiv Zagreb i u Hagu
T – 77	Spisak zatočenika Inžinjerski vod II bojne 2. brigade broj -021-I/94 od 06.03.1994. godine, potpisan od strane Zelenika Ivana, koji se vraća u Heliodrom
T – 78	Rješnje HZ H-B HVO-a broj: 02-1-23/93 od 10.02.1993.godine, haški br. 01518248, ovjereno u Hagu
T – 79	Analitičko izješće HZ H-B HVO-a broj: 05-0044/93 od 07.07.1993.godine, haški br. 01546363, ovjereno u Hagu
T – 80	Izješće HZ H-B HVO-a broj: 02-4/3-4/2-510/93 od 15.07.1993.godine, haški br. 01026787, ovjereno u Hagu

T – 81	Izvešće HZ H-B HVO-a broj: 02-4/3-06-1770/93 od 05.07.1993.godine, haški br. 01026753, ovjereno u Hagu
T – 82	Izvešće HZ H-B HVO-a odjel odbrane broj: 02-4/3-06-1836/93 od 11.7. 1993 godine, haški br. 00995817, ovjereno u Hagu
T – 83	Zapovijed HZ H-B HVO-a odjel odbrane od 02.07.1993.godine, haški br. 01518803, ovjereno u Hagu
T – 84	Rješenje HZ H-B HVO odjel odbrane broj:02-1-874/93 od 16.7.1993.godine, haški br. 01548340, ovjereno u Hagu
T – 85	HZ H-B HVO OZ JIH broj:01-5431/93 od 4.10.1993.godine, ovjerena kopija
T – 86	Zapovijed o razrješenju HZ H-B ured predsjednika broj:00172/93 od 21.9.1993.godine, ovjerena kopija
T – 87	Zapovijed Ministarstvo odbrane HRHB broj 02-1-IX-38/93 od 03.12.1993. godine, haški br. 01520556-01520559
T – 88	Analitičko izvješće SIS-a broj 05-0046-93 od 09.07.1993. godine, haški br. 01546357-01546360, ovjereno u Hagu
T – 89	Zapovijed HZ H-B HVO-a broj: 02-2/1-01-1733/93 od 06.08.1993.godine, haški br. 01518750, ovjereno u Hagu
T – 90	Zapovijed HZ H-B HVO-a odjel odbrane broj: 02-4/13-01-2418/93 od 05.10.1993.godine, haški br. 01018413, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 91	Službena bilješka o provjeri osobe HZ H-B HVO-a broj: 02-7/2-2-459/93 od 01.12.1993.godine, haški br. 01575884-01575886, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 92	Zapovjed HZ H-B HVO-a broj: 02-359/93 od 08.10.1993.godine, haški br. 01524779, ovjereno u Hagu
T – 93	Zapovijed o postavljenju HZ H-B HVO-a odjel odbrane broj: 03-335/93 od 06.01.1993.godine, Ovjereno od strane Arhivskog depoa bivšeg 1. GZ VF BiH
T – 94	Zahtjev II bojne II brigade upućen pomoćniku ministra odbrane za sigurnost broj : 04-086/94 od 15.01.1994.godine, haški br. 01568278, ovjereno u Hagu
T – 95	Referiranja o stanju u Zborno područje Mostar broj: 01-z-0118/94 od 11.01.1994.godine, haški br. 01517182-01517202, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 96	Zapovjed HZ H-B HVO-a odjel odbrane broj: 02-2/1-01-1402/93 od 17.6.1993.godine, haški br. 01554006-01554007, ovjereno u Hagu

T – 97	Zapovijed Hrvatska republika HB HVO broj 1503-01/1-03-0868-1/94 od 15.1.1994.godine, haški br. 01524770, ovjereno u Hagu
T – 98	Zapovijed za odbranu broj 02-2/1-01-2864/93 od 7.10.1993.godine, haški br. 01518956, ovjereno u Hagu
T – 99	Zapovijed HZ H-B HVO broj: 03-0597-1 od 3.9.1993.godine, haški br. 01547789-01547795, ovjereno u Hagu
T – 100	Zapovijed HZ H-B HVO broj:02-008/93 od 03.07.1993.godine, haški br. 01524967-01524968, ovjereno Arhiv Zagreb
T – 101	Zapovijed HZ H-B HVO broj: 02-814/93 od 18.11.1993.godine, haški br. 01566724-01566725, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 102	Zapovijed HZ H-B HVO broj:01-3543/93 od 19.06.1993.godine, haški br. 01518823-01518824, ovjereno u Hagu
T – 103	Izvešće zapovjedništva I lakojurišne bojne vojne policije Mostar broj: 02-4/3-04/2-779/93 od 06.8.1993.godine, haški br. 01018341, ovjereno u Hagu
T – 104	Zapovijed HR H-B HVO glavni stožer broj: 02-2/1-01-4137/03 od 02.12.1993.godine, haški br. 01502014-01502015, ovjereno u Hagu
T – 105	Zapovijed HZ H-B HVO odjel odbrane od 02.07.1993.godine, haški br. 01518803, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 106	Zapovijed HZ H-B HVO uprava vojne policije broj:02-4/3-01-1775/93 od 28.7.1993.godine, haški br. 01018394, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 107	Spisak prijedloga za Stožer zapovjedništva odbrane grada Mostar HZ H-B HVO uprava vojne policije broj:02-4/13-04/2-809/93 od 08.08.1993.godine, haški br. 01547370, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 108	Zapovijed HZ H-B HVO sektor odbrane grada broj:02-587/93 od 23.10.1993.godine, haški br. 01506933, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 109	Zapovijed HZ H-B HVO glavni stožer broj:02-2/1-01-1733/93 od 06.8.1993.godine, haški br. 01518750, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 110	Zapovijed HZ H-B HVO OZ JIH broj: 01-5073/93 od 07.09.1993.godine, haški br. 01530216, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 111	Zapovijed HZ H-B HVO OZ JIH od 08.01.1994.godine, haški br. 01523535, ovjereno Arhiv Zagreb

T – 112	Zapovijed ZP Mostar brigadir Mijenko Lasić broj:1503-11/94-19-07 od 29.04.1994.godine, haški br. 01530177, ovjereno u Hagu
T – 113	Zapovijed HR H-B HVO ZP Mostar broj: 1503-01/1-03-0891-3 od 27.01.1994.godine, haški br. 01524769, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 114	Zapovijed HZ H-B HVO OZ JIH broj:03-0683-1 od 15.10.1993.godine, haški br. 01518946, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 115	Dopis MKCK-u idr; haški broj 01506980 do 01506983, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 116	Zahtjev HZ H-B HVO OZ JIH 3. Brigada broj:01-906-12/93 od 12.05.1993.godine, haški br. 01538421
T – 117	Zapisnik o davanju izjave Dumpor Narcisa, AID broj 02-1840 od 14.05.1997. godine, haški br. 00517223-00517225, ovjereno u Hagu
T – 118	Izvešće Glavnog stožera HVO-a broj 01-220/93 od 29.07.1993. godine, haški br. 01014197, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 119	Zapovjed HZ H-B HVO OZ JIH broj:01-3822/93 od 02.7.1993.godine, haški br. 01518799-01518802, ovjereno u Hagu
T – 120	Analitičko izvješće HZ H-B HVO OZ JIH odsjek SIS-a broj:05-0044/93 od 07.07.1993.godine, haški br. 01546363, ovjereno u Hagu
T – 121	Zapovijed HZ H-B HVO OZ JIH broj:01-4312/93 od 22.jula.1993.godine, haški br. 01519003, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 122	Stanje borbene spremnosti ZP Mostar po elementima broj:1503-11/94-03 od 21.9.1994.godine, haški br. 01513642, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 123	Zapovijed HZ H-B HVO OZ JIH broj:01-3543/93 od 19.6.1993.godine, haški br. 01518823, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 124	Izvešće zapovjedništva I lakojurišne bojne VP Mostar broj:02-4/3-04/2-643/93 od 28.7.1993.godine, haški br. 01026761, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 125	Zapovjed HZ H-B HVO OZ JIH broj:01-1024/93 od 23.1.1993.godine, haški br. 01518882, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 126	Dokument broj: 01-3715/93 od 30.6.1993.godine, haški br. 01518806, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 127	Zapovijed RH H-B OZ JIH broj:01-4983/93 od 2.9.1993.godine, haški br. 01562933, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb

T – 128	Zapovijed HZ H-B HVO OZ JIH broj:01-5415/93 od 28.9.1993.godine, haški br. 01515002, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 129	Zapovijed HR H-B HVO ZP Mostar broj:03-0819/93 od 22.12.1993.godine, haški br. 01529051, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 130	Zapovijed HR H-B HVO ZP Mostar broj:03-0855-2 od 9.1.1994.godine, haški br. 01531563, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 131	Zapovijed HR H-B HVO ZP Mostar broj:03-0788-1/93 od 7.12.1993.godine, haški br. 01026688, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 132	Zapovijed HR H-B HVO ZP Mostar broj:03-0729-1/93 od 8.11.1993.godine, haški br. 01531556, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 133	Zahtjev za dostavu oružja i streljiva Odjel pravosuđa i opće uprave-okružni zatvor u Mostaru broj:217/93 od 25.5.1993.godine, haški br. 01548578, ovjereno Arhiv Zagreb,
T – 134	Potvrda HZ H-B HVO OZ JIH broj:03-161/93 od 20.7.1993.godine, haški br. 01522961, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 135	Dopis HZ H-B HVO središnji vojni-istražni zatvor broj:371/93 od 16.5.1993.godine, haški br. 01538436, ovjereno u Hagu
T – 136	Obavijest središnjeg vojno-istražnog zatvora broj:240/93 od 7.4.1993.godine, haški br. 01539326, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 137	Izvešće središnjeg vojnog zatvora broj:694/93 od 21.9.1993.godine, haški br. 01563325, ovjereno u Hagu
T – 138	Informacija Ministarstva odbrane HRHB broj 02-11-2-163/94 od 31.01.1994. godine, haški br. 01567883, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 139	Analiza smještajnih kapaciteta broj:02-4/3-06-117/93 od 17.11.1993.godine, haški br. 01522455, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 140	Izvešće HZ H-B HVO prva brigada HVO „Knez Domagoj“ broj:1100-01-01-93-28 od 14.6.1993.godine, haški br. 01567689, ovjereno u Hagu
T – 141	Izvešće Središnji vojni-istražni zatvor broj:525/93 od 7.8.1993.godine, haški br. 01538348, ovjereno u Hagu
T – 142	Zahtjev II bojna 2. Brigade HVO-a broj 04-1410/93 od 24.06.1993. godine, haški br. 01538736, ovjereno u Hagu
T – 143	Zahtjev li bojne 2. Brigade HVO-a broj 04-1428/93 od 26.06.1993. godine, haški br. 01538735, ovjereno u Hagu

T – 144	Zahtjev II bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1443/93 od 28.06.1993. godine, haški br. 01538734, ovjereno u Hagu
T – 145	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1486/93 od 05.07.1993. godine, haški br. 01538675, ovjereno u Hagu
T – 146	Zahtjev li bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1518/93 od 08.07.1993. godine, haški br. 01538733, ovjereno u Hagu
T – 147	Zahtjev li bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1599/93 od 16.07.1993. godine, haški br. 01538700, ovjereno u Hagu
T – 148	Zahtjev II bojna II brigada HVO-a broj 04-1681/93 od 27.07.1993. godine, haški br. 01538665, ovjereno u Hagu
T – 149	Zahtjev II Bojna II brigada HVO-a broj 04-1779/93 od 07.08.1993. godine, haški br. 01525544, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 150	Zapovjed Ilije Vrljića, broj 02-1541/93 od 20.05.1993. godine, haški br. RR115612, ovjereno u Hagu i Arhiv Zagreb
T – 151	Zapovjed Ilije Vrljića, br. 02-1450/93 od 16.04.1993.godine, haški br. RR114124, ovjereno u Hagu
T – 152	Zapovjed za napad Ilije Vrljića, broj 02-1458/93 od 16.04.1993.godine, haški br. RR114109 – RR114113, ovjereno u Hagu
T – 160	Potvrda broj: 01-2599/93 od 1.5.1993. godine, haški br.01518844, ovjereno u Hagu
T – 161	Izvod iz matične knjige umrlih za D. D. broj 04/I-II-15-3-876/2008 od 07.07.2008. godine, original
T – 162	Rješenje općinskog suda II Mostar broj R-139/2000 od 15.06.2001. godine kojim se D.D. proglašava umrlim, ovjerena kopija
T – 163	Izvod iz matične knjige umrlih za D. A., broj 04/1-II-15-3-877/2008 od 07.07.2008. godine
T – 164	Rješenje Osnovnog suda II Mostar broj R:465/96 od 23.05.1997. godine, kojim se D. A. proglašava za umrlog i Rješenje o ispravci Rješenja Općinskog suda Mostar broj R.465/96-II od 02.02.2007. godine, ovjerena kopija
T – 165	Dopis SIPA-e od 28.10.2009.g. o dostavljanju dokumentacije vezano za vojni status osobe - Ante Zovko : kopija jediničnog i matičnog kartona, kopija Vob-8, kopija Personalnog kartona časnika; original se nalazi u spisu T20 0 KTRZ 0000125 08

T – 166	Dopis SIPA-e o dostavljanju dokumentacije vezano za vojni status osobu Gagro Predrag: kopija jediničnog i matičnog kartona, kopija VOB 8; originalo se nalazi u spisu T20 0 KTRZ 0000125 08
T – 167	Zahtjev Mile Puljića br 04-1622/93 od 20.7.1993.god; ovjeren u Hagu
T – 168	Zahtjev Mile Puljića br 04-1625/93 od 21.7.1993.god; ovjeren u Hagu
T – 169	Zapovijed HVO-a, broj 02-4/3-04/2-578/93 od 21.07.1993.godine, koju potpisuje Zlatan Mijo Jelić , ovjeren u Hagu
T – 170	Zahtjev II bojne 2. Brigade broj 04-1635/93 od 21.07.1993. godine, potpisuje Mile Puljić ovjeren u Hagu
T – 171	Zahtjev II bojne 2. Brigade broj 04-1640/93 od 22.07.1993. godine, potpisuje Mile Puljić ovjeren u Hagu
T – 172	Izvešće Stanka Božića br. 520/93 od 04.08.1993. g; ovjeren u Hagu
T – 173	Zahtjev Mile Puljića broj 04-1744/93 od 03.08.1993.g; ovjeren u Hagu
T – 174	Zapovjed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2-723/93 od 03.08.1993. g.; ovjerena u Hagu,
T – 175	Zahtjev II bojne 2. Brigade broj 04-1759/93 od 05.08.1993. godine, potpisuje Mile Puljić ovjeren u Hagu
T – 176	Zapovijed broj 02-4/3-04/2-760/93 od 05.08.1993. godine, koju potpisuje Zlatan Mijo Jelić, ovjerena u Hagu
T – 177	Izvanredno Izvešće II bojna 2. Brigada HVO-a broj 01-1778/93 od 06.08.1993. godine, koji potpisuje Mile Puljić, ovjerena u Hagu
T – 178	Izvešće Stanka Božića, broj 524/93 od 07.08.1993.g.; ovjereno u Hagu
T – 179	Zahtjev za istragu Vojne Policije HVO, br. 05/93 od 27.08.1993.g.; ovjeren u Hagu
T – 180	Izvešće Stanka Božića, br. 672/93 od 13.09.1993.g
T – 181	Izvod iz protokola bolnice u Mostaru za lice Leto Rijad
T – 182	Izvod iz matične knjige umrlih za Čolaković Velija broj 04/1-15-4-5058/2014 od 08.09.2014. godine
T – 183	Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1759/93 od 05.08.1993
T – 184	Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2.760/93 od 05.08.1993
T – 185	Zapovjed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-04/2.780/93 od 06.08.1993.g
T – 186	Izvešće Stanka Božića, br. 525/93 od 07.08.1993.g.
T – 187	Izvešće II bojne 2. Brigade HVO-a broj 01-1760/93 od 06.08.1993. godine, koje potpisuje Mile Puljić, ovjeren u Hagu

T – 188	Izvod iz matične knjige umrlih za lice Krpo Vahid broj 04/1-15-4-5858/2014 od 17.10.2014. godine
T – 189	Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1813/93 od 10.08.1993.; ovjeren u Hagu
T – 190	Spisak bolesnika Odjela fizijatrije čije liječenje nije završeno br. 2519/93 od 23.09.1993. g.
T – 191	Dopis Kliničkog Bolničkog Centra Split od 03.01.1994.g.
T – 192	Zahtjev Mile Puljića br 04-1802/93 od 09.08.1993.god; ovjeren u Hagu
T – 193	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-4/3-04/2-822/93 od 09.08.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 194	Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1804/93 od 09.08.1993.; ovjeren u Hagu
T – 195	Zapovijed Mile Puljića, br. 02-1821/93 od 10.08.1993.; ovjeren u Hagu
T – 196	Izvešće Mile Puljića, broj 01-1841/93 od 13.08.1993.g.; ovjerena u Hagu
T – 197	Izvešće Stanka Božića, broj 549/93 od 16.08.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 198	Izvešće Zlatana Mije Jelića, broj 02-4/13-04/2-849/93 od 11.08.1993.godine
T – 199	Spisak ratnih i civilnih zarobljenika koji su poginuli na radu, 02-4/3-12-15/94 od 06.01.1994. g. haški broj 7720024687
T – 200	Dopis Kliničkog Bolničkog Centra Split, od 03.01.1994. g.
T – 201	Dokumentacija za Ljević Husu: Izvod iz Matične knjige umrlih, original, dvije fotografije Ljević Huse; OSA broj 1105001845 i 1105001844
T – 202	Zapisnik o uviđaju, Viši Sud u Mostaru, br. Kri:32/97 od 04.05.1998.g.; original, OSA broj 1107004922
T – 203	Crtež lica mjesta, MUP Mostar, br. 09/98 od 06.05.1998. g. OSA broj 1107013453
T – 204	Fotodokumentacija, MUP Mostar, broj 99/98 od 04.6.1998. g. OSA broj 1107013455 i broj 1107013456
T – 205	Fotografija Čolaković Derve, OSA broj 1107008620
T – 206	Izvešće II bojne 2.Brigade HVO-a broj 01-1832/93 od 12.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 207	Izvešće za dan 12/13.08.1993. g. Zlatana Mije Jelića, br. 02-4-13-04/2-878/93 od 13.08.1993. g.
T – 208	Izvešće Miljenka Lasića, br. 03-0587 od 13.08.1993. g.
T – 209	Zahtjev Mileta Puljića broj 04-1823/93 od 11.08.1993. godine

T – 210	Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01-845/93 od 11.08.1993. godine; ovjerena u Hagu
T – 211	Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-04/2-867/93 od 13.08.1993.g; ovjerena u Hagu
T – 212	Izvešće Mile Puljića, br. 01-1852/93 od 13.08.1993.g; ovjerena u Hagu
T – 213	Izvešće Mile Puljića, br. 01-1855/93 od 14.08.1993.g; ovjerena u Hagu
T – 214	Izvešće Stanka Božića, br. 560/93 od 17.08.1993. g.; ovjerena u Hagu
T – 215	Izvešće Mile Puljića, br. 01-1883/93 od 18.08.1993.g; ovjerena u Hagu
T – 216	Izvešće Mile Puljića, br. 01-1903/93 od 20.08.1993.g.; ovjerena u Hagu
T – 217	Izvešće Stanka Božića, br. 575/93 od 21.08.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 218	Zapisnik o uviđaju broj 32/97 od 18.03.1998. g. original, OSA br.1107004949 i 1107004950
T – 219	Foto-dokumentacija - Čolić Emir, br. 53/98 od 29.05.1998.g. original, OSA broj 1107013547 i 1107013548,
T – 220	Potvrda MKCK za Čolić Emira, broj BAZ-320601 od 07.03.1994.g.; haški br. 1107008738
T – 221	Izvod iz Matične knjige umrlih za Čolić Emira, broj 04/1-15-4-4987/2015, original, Sa fotografijom Čolić Emira, haški br. 1107008601
T – 222	Zapisnik o uviđaju br. 32/97 od 19.03.1998. g.; OSA br. 1107004944 i 1107004945
T – 223	Potvrda MKCK za zaštićenog svjedoka S-8, broj BAZ-319016 od 2.12.1993. godine
T – 224	Otpusno pismo na ime zaštićenog svjedoka S-8, Regionalna ratna bolnica HVO Mostar
T – 225	Foto-dokumentacija – Šuta Elvedin, broj 55/98 od 29.05.1998. g.; OSA br. 1107013543 i 1107013544
T – 226	Izvod iz matične knjige umrlih za Šuta Elvedin od 20.10.2014.g; original
T – 227	Foto-dokumentacija – Ćimić Nermin, broj 56/98 od 29.05.1998. g. OSA br.1107013541 i 1107013542
T – 228	Rješenje o proglašenju umrlim za Ćimić Nermina, br. 1475/96 od 06.10.1997. g. ; haški br. 1107008813
T – 229	Smrtnica za Ćimić Nermina, br. 2085 od 08.12.1997. g. ; haški br.1107008811
T – 230	Izvod iz Matične knjige umrlih za Ćimić Nermina, br. 202-2085/97 od 08.12.1997.; haški br.1107008812
T – 231	Smrtnica za Ćimić Nermina, br. 1107008810; haški br.1107008810
T – 232	Zapisnik o uviđaju broj 32/97 od 04.04.1998. godine, haški br.1107004928 i 1107004929

T – 233	Foto-dokumentacija – Čevra Hasan, br. 80/98 od 02.06.1998. g. ; haški br.1107013493 i 1107013494
T – 234	Izvod iz Matične knjige umrlih za Čevra Hasana, haški br.13-3095/99 od 13.12.1999. g. ; haški br.1107011352
T – 235	Smrtnica za Čevra Hasana, haški br. 1107003494
T – 236	Zapisnik o uviđaju broj 32/97 od 20.03.1998. g. ; haški br.1107004947 i 1107004948
T – 237	Foto-dokumentacija – Torlo Afan, br. 67/98 od 01.06.1998. g. ; haški br. 1107013519 i 1107013520
T – 238	Smrtnica za Torlo Afana, OSA br. 1107008696
T – 239	Izvod iz matične knjige umrlih za Torlo Afana od 20.10.2014.g; original
T – 240	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-15/3-01-04-2-SZ-349/14 od 23.10.2014. godine
T – 241	Crtež lica mjesta sa ekshumacije, broj 09/98 od 06.05.1998. g. ; haški br. 1107013453 i 1107013454
T – 242	Foto-dokumentacija za zaštićenog svjedoka S-4, od 25.01.1996. g. ; haški br. 1107013151 i 1107013152
T – 243	Foto-dokumentacija za Ratkušić Šefika, od 22.05.1996. g. ; haški br. 1107013157
T – 244	Spisak bolesnika čije liječenje nije završeno, broj 2518/93 od 23.09.1993. g
T – 245	Dopis sa KBC Split od 30.08.1993.
T – 246	Sprovodnica br. 02-4/3-06/1-2379/93 od 14.09.1993. g
T – 247	Zapovjed, br. 02-5/1-623/93 od 06.10.1993. g.
T – 248	Novinski članak „Herkul protiv Hipokrata“ haški br. 1111005302
T – 249	Dopis Kliničkog bolničkog centra Split
T – 250	Izvod iz Matične knjige umrlih za Husejnagić Salema od 21.10.2014.g;original
T – 251	Zapisnik o ekshumaciji tijela Kantonalni sud Mostar br. Kri 18/2000 od 25.10.2000. godine i službena zabilješka Kantonalnog tužilaštva Mostar A-139/14 od 3.12.2014. godine
T – 252	Izvod iz matične knjige umrlih za Kreso Hivzija broj 04/1-15-4-4328/2014 od 25.07.2014. godine
T – 253	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-15/3-1-04-2SZ-359/14 od 03.11.2014. godine

T – 254	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-15/3-1-04-2SZ-360/14 od 03.11.2014. godine
T – 255	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-15/3-1-04-2SZ-361/14 od 03.11.2014. godine
T – 256	Izvješće Mile Puljića, br. 01-1867/93 od 15.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 257	Izvješće Stanka Božića, br. 567/93 od 18.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 258	Izvješće Mile Puljića, br. 01-1869/93 od 16.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 259	Ivješće Mile Puljića, br. 01-1878/93 od 16.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 260	Izvješće Stanka Božića, br. 568/93 od 18.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 261	Izvješće Stanka Božića, br. 568/93 od 18.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 262	Zapovijed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01/01-981/93 od 23.08.1993.godine, ovjerena u Hagu
T – 263	Izvješće Mile Puljića, br. 01-1924/93 od 23.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 264	Izvješće Mile Puljić, br. 01-1925/93 od 24.08.1993.godine, ovjereno u Hagu,
T – 265	Izvješće Stanka Božića, br.584/93 od 25.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 266	Izvješće Mile Puljića, br.04-1931/93 od 24.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 267	Zahtjev Mile Puljića, br. 04-1946/93 od 26.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 268	Izvješće Mile Puljića, br. 01-1949/93 od 26.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 269	Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01/01-1033/93 od 26.08.1993.godine, ovjerena u Hagu
T – 270	Izvješće Stanka Božića, br. 597/93 od 27.08.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 271	Izvješće Mile Puljića, br. 01-1950/93 od 27.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 272	Izvješće Mile Puljića, br. 01-1957/93 od 27.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 273	Izvješće Mile Puljića, br.01-1959/93 od 27.08.1993.godine, ovjereno u Hagu
T – 274	Zapovjed Zlatana Mije Jelića, br.02-4/3-01/01-1051/93 od 27.08.1993.godine, ovjerena u Hagu
T – 275	Izvješće Stanka Božića, br. 608/93 od 30.08.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 276	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-15/3-1-04-2SZ-353/14 od 03.10.2014. godine
T – 277	E-mail Čolić Adija od 21.10.2014. godine, sa adrese ...
T – 278	Izvješće Stanka Božića br. 497/93 od 22.07.1993.g.; ovjeren u Hagu
T – 279	Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za lice Hrnjica Nerzad

T – 280	Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za osobu Lizde Mehmed
T – 281	Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za lice Jelin Samir
T – 282	Izvod iz protokola Bolnice u Mostaru za lice Krpo Vahid
T – 283	Izvod iz protokola Bolnice Mostar za lice Vrače Salko i Mušić Adnan
T – 284	Izvod iz protokola Bolnice Mostar na ime zaštićenog svjedoka S-4 i Fejzić Ibrahim (POV)
T – 287	Izvješće Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-01-1115/93 od 30.08.1993. godine
T – 288	Zapovijed Zlatana Mije Jelića br. 02-4/3-01-1115/93 od 30.08.1993. godine
T – 289	Izvješće Stanka Božića, br. 633/93 od 01.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 290	Izvod iz Protokola iz Bolnice Mostar za Lulić Sašu
T – 291	Izvod iz Matične knjige umrlih za Brković Adisa od 17.10.2014. godine
T – 292	Izvješće Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01-1132/93 od 31.08.1993. g. original
T – 293	Izvješće Stanka Božića, br. 617/93 od 01.09.1993. g. ; ovjereno u Hagu
T – 294	Izvješće Stanka Božića, br. 618/93 od 01.09.1993. g. ; ovjereno u Hagu
T – 295	Izvješće Stanka Božića, br. 634/93 od 02.09.1993. g. ; ovjereno u Hagu
T – 296	Izvod iz Matične knjige umrlih za Berić Semira broj: 04/1-15-4-5860/2014 od 17.10.2014.g; original
T – 297	Rješenje o naknadnom upisu Berić Semira u MKU broj 07/06-202-1287/98 od 11.09.1998.g
T – 298	Potvrda o smrti za Berić Semira od 08.09.1998.g; dr. Žujo Hamza, spec.sud.med
T – 299	Potvrda MKCK za Berić Semira od 08.02.1994.g
T – 300	Smrtnica za Berić Semira P-16-12/3-1-04-2-399/07 20.10.'11.
T – 301	Izvješće Mile Puljića, broj 01-1984/93 od 31.08.1993.g.; ovjereno u Hagu
T – 302	Izvod iz matične knjige umrlih za Demirović Osmana, broj 04/1-15-4-4245/2014 od 21.07.2014. godine, original
T – 303	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-334/14 od 22.09.2014. godine
T – 304	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-313/14 od 04.09.2014. godine
T – 305	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-312/14 od 03.09.2014. godine
T – 306	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-310/14 od 03.09.2014. godine

T – 307	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-280/14 od 07.08.2014. godine
T – 308	Izvješće Mile Puljića, br.01-1994/93 od 03.09.1993.g.; ovjereno u Hagu
T – 309	Izvješće Stanka Božića, bro.637/93 od 03.09.1993.g.; ovjereno u Hagu
T – 310	Izvješće Zlatana Mije Jelića, br. 02-4/3-01/01-1197/93 od 03.09.1993.g.; original
T – 311	Izvješće Stanka Božića br.663/93 od 10.09.1993. sa izjavama 4 pritvorenika; ovjereno u Arhivu Zagreb, haški br. 01540422-01540427
T – 312	Izvješće Mile Puljića, br. 01-2015/93 od 09.10.1993.g, ovjereno u Hagu
T – 313	Izvješće Stanka Božića, br. 755/93 od 12.10.1993.g., ovjereno u Hagu
T – 314	Izvod iz protokola Bolnice Mostar za Husović Jusufa
T – 315	Izvješće Stanka Božića, br.766/93 od 16.10.1993.g.; ovjereno u Hagu
T – 316	Izvod iz Matične knjige umrlih za Muminagić Muhameda broj 04/1-15-4-5859/2014 od 17.10.2014.g; original
T – 317	Službena zabilješka Državne agencije za istrage i zaštitu broj P-16-12/3-1-04-2-SZ-279/14 od 07.08.2014. godine
T – 318	Zahtjev II bojna 2. Brigade HVO-a broj 04-1410/93 od 24.06.1993. godine
T – 319	Zahtjev II Bojna Druge brigade broj 04-1428/93 od 26.06.1993. godine
T – 320	Zahtjev II bojna 2. brigade HVO-a broj 04-1439/93 od 27.06.1993. godine
T – 321	Zahtjev li Bojna 2. Brigda broj HVO-a 04-1443/93 od 28.06.1993. godine
T – 322	Zahtjev II Bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1451/93 od 29.06.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 323	Zahtjev II Bojna 2. Brigada broj 04-1472/93 od 03.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 324	Zahtjev li bojna 2. brigada broj 04-1476/93 od 04.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 325	Zahtjev II brigada 2. Bojne HVO-a broj 04-1486/93 od 05.07.1993. godine
T – 326	Zahtjev li bojna 2. brugade HVO-a broj 04-1498/93 od 06.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 327	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1504/93 od 06.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 328	Zahtjev II bojna 2. brigada broj 04-1506/93 od 07.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 329	Zahtjev II bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1513/93 od 08.07.1993. godine , ovjeren u Hagu

T – 330	Zahtjev II bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1518/93 od 08.07.1993. godine , ovjeren u Hagu
T – 331	Zahtjev II bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1531/93 od 09.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 332	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1531/93 od 09.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 333	Zahtjev li bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1538/93 od 10.07.1993. godine , ovjeren u Hagu
T – 334	Zahtjev II Bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1544/93 od 10.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 335	Zahtjev II bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1556/93 od 11.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 336	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1557/93 od 11.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 337	Zahtjev li bojna 2. brigada HVO-a broj 04-1570/93 od 12.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 338	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1572/93 od 12.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 339	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1573/93 od 13.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 340	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1580/93 od 13.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 341	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1594/93 od 16.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 342	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1595/93 od 16.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 343	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1599/93 od 16.07.1993. godine
T – 344	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1605/93 od 17.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 345	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1607/93 od 17.07.1993. godine, ovjeren u Hagu

T – 346	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1612/93 od 18.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 347	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1646/93 od 22.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 348	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1654/93 od 24.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 349	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1664/93 od 24.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 350	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1670/93 od 26.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 351	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1674/93 od 27.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 352	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1681/93 od 27.07.1993. godine
T – 353	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1685/93 od 28.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 354	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1687/93 od 28.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 355	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-4/3-04/2-467/93 od 12.07.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 356	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1696/93 od 29.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 357	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1705/93 od 30.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 358	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1718/93 od 31.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 359	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1719/93 od 31.07.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 360	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1726/93 od 01.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 361	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1735/93 od 02.08.1993. godine, ovjeren u Hagu

T – 362	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1746/93 od 04.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 363	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1749/93 od 04.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 364	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1779/93 od 07.08.1993. godine
T – 365	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1790/93 od 07.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 366	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1793/93 od 08.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 367	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-1797/93 od 08.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 368	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 07-4/3-04/2-930/93 od 17.08.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 369	Izvješće Mile Puljića broj 01-1931/93 od 24.08.1993. godine
T – 370	Izvješće Mile Puljića broj 01-1973/93 od 29.08.1993. godine, ovjeren u Hagu
T – 371	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 07-4/3-04/2-1026/93 od 25.08.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 372	Izvješće Mile Puljića broj 01-1988/93 od 01.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 373	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-12/93 od 16.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 374	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-344/93 od 18.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 375	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-64/93 od 20.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 376	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-80/93 od 21.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 377	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-101/93 od 22.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 378	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-87/93 od 22.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 379	Izvješće Mile Puljića broj 01-2106/93 od 23.09.1993. godine
T – 380	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-112/93 od 23.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 381	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-105/93 od 23.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 382	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-102/93 od 23.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 383	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-2061/93 od 16.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 384	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-636/93 od 28.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 385	Zahtjev II bojna 2. Brigada HVO-a broj 04-086/94 od 15.01.1994. godine. godine

T – 386	Izvješće Stanka Božića, od 17.01.1994. godine
T – 387	Izvješće Stanka Božića, broj 02-4/3-12-45/94 od 18.01.1994. godine
T – 388	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-124/93 od 24.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 389	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-150/93 od 26.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 390	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-156/93 od 27.09.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 391	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-230/93 od 01.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 392	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-243/93 od 02.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 393	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj od 04.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 394	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-268/93 od 04.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 395	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-296/93 od 05.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 396	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-324/93 od 06.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 397	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-325/93 od 06.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 398	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-347/93 od 07.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 399	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-383/93 od 08.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 400	Izvješće Mile Puljića broj 0-2204/93 od 08.10.1993. godine, ovjereno u Hagu
T – 401	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-396/93 od 09.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 402	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-405/93 od 10.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 403	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-424/93 od 11.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 404	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-428/93 od 12.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 405	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-438/93 od 12.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 406	Zapovijed Zlatana Mije Jelića broj 02-456/93 od 13.10.1993. godine, ovjerena u Hagu
T – 407	Naputak Josipa Praljka od 20.08.1993.
T – 408	Spisak pritvorenika koji su odvedeni na prinudni rad za potrebe II bojne II brigade HVO 02.12.1993. godine, haški br.7720000534
T – 409	Spisak pritvorenika koji su odvedeni na prinudni rad za potrebe II bojne II brigade HVO 17.1.1994. godine, haški br.7720000544
T – 410	Spisak pritvorenika koji su odvedeni na prinudni rad za potrebe II bojne II brigade HVO 07.02.1994. godine, haški br.7720000532
T – 411	Spisak pritvorenika koji su vraćeni sa prinudnih radova za potrebe II bojne II brigade 06.03.1994. godine, haški br.7720000521
T – 414	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-350/14 od 24.10.2014. godine

T – 415	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-317/14 od 09.09.2014. godine
T – 416	Službena zabilješka Državne agencije za istragu i zaštitu broj P-16-15/3-04-2-SZ-266/14 od 18.07.2014. godine
T – 436	Zapovijed HZHB HVO, sektor odbrane Mostara, broj 02-135/93 od 25.09.1993. godine
T- 437	Zapisnik o ispitivanju osumnjičenog Mile Puljić, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine, broj T20 0 KTRZ 0000380 10 od 06.11.2014. godine
T - 438	Odluka o odlikovanju redom Hrvatskog trolista broj: 01-012-97-144/8 od 29.05.1997. godine
T- 439	dopis grada Mostar, Gradsko vijeće HNK, broj 01.09.76/17-1 od 17.11.2017. godine

X. PRILOG B DOKAZI ODBRANE

Spisak svjedoka odbrane optuženog Mile Puljića:

<u>Ime svjedoka</u>	<u>Datum saslušanja</u>
1. Milan Gorjenac (vještak)	07.06.2017
2. Mario Škobić	09.08.2017
3. Željko Mikulić	
4. Mario Bago	13.09.2017
5. Žarko Soldo	04.10.2017.
6. Zdenko Penava	
7. Gordan Zeljko	
8. Zvonko Miljko	18.10.2017.
9. optuženi Mile Puljić	08.11.2017.

1. Spisak materijalnih dokaza

Broj dokaza	Sadržaj dokaza
O – 1	Zapisnik o saslušanju svjedoka S - 8 broj: T20 0 KTRZ 0000380 10 od 23.10.2014. godine (POV)
O - 2	Zapisnik o saslušanju svjedoča Fatima Muminagić broj: P -16-15/3-04-2-Z-223/14 od 16.10.2014. godine, Državna agencija za istrage i zaštitu – Regionalni ured Mostar
O - 3	Nalaz i mišljenje vještaka Milana Gorjanac
O – 4	Izveštaj Hrvastskog vijeća odbrane broj 03-0398 od 06.05.1993. godine na okolnosti sa strane 14. Nalaz i mišljenja vještaka, fus nota 24
O – 5	Obavještenje AR BiH Komanda 4. Korpusa broj 02-3681/93, od 06. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 14. Nalaz i mišljenja vještaka, Fus nota 24;
O – 6	Izveštaj o stanju u Mostaru, Štab VK AR BiH broj 02-3763/93, od 08. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 14. Nalaz i mišljenja vještaka, Fus nota 25
O – 7	Dnevno obavještajno izvješće br. 256/93, Glavni stožer HVO broj 03-417/93, od 13. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 14. Nalaz i mišljenja vještaka, Fus nota 26;
O – 8	Zapovijed Glavni stožer Mostar broj: 02-2/1-01-754/93, od 10. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 33
O – 9	Nalog za izuzeće, Odsjek za logistiku broj 01-2753/93, od 09. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 15. Nalaz i mišljenja vještaka, Fus nota 34
O – 10	Odgovor na upit, Glavni stožer HVO od 10. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 9. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 2;
O – 11	Dnevno obavještajno izvješće br.254/93 Glavni stožer HVO broj 03-412/93, od 09. i 10. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 9. Nalaz i mišljenja vještaka Fus nota 4
O – 12	Telegraf T 5762 na okolnosti sa stranice 9. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 5;
O – 13	Dnevno obavještajno izvješće br.252/93, Glavni stožer HVO broj 03-408/93, od 07. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 9. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 3
O – 14	Naređenje ARBiH Komanda 4.Korpusa broj 01-3191/93, od 17. 04. 1993. godine na okolnosti sa stranice 10. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 9
O – 15	Naređenje ARBiH 41. Motorizovane brigade „Slavna“ broj 501-1/93, od 05. 05. 1993.godine na okolnosti sa stranice 12 Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 16
O – 16	Sektor bezbjednosti, Ministarstvo odbrane broj 09/1-301/93, od 03. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 12. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 18
O – 17	Ministarstvo odbrane Sektor bezbjednosti broj 06-95/93 od 06. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 13 Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 19
O – 18	Zapovijed broj 01-2907/93, od 09. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 36;
O – 19	Izvešće Hrvatsko vijeće odbrane broj 03-0515, od 01. 07. 1993. godine na okolnosti sa stranice 18. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 39;
O – 20	Etničko čišćenje Hrvata od strane ekstremnih muslimanskih pobunjenika i postrojbi broj 01/I-694/93, od 15. 06. 1993. godine; stranica 19 Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 44

O – 21	Etničko čišćenje Hrvata od strane ekstremnih muslimanskih pobunjenika i postrojbi broj 01/I-769/93, od 21. 06. 1993. godine na okolnosti sa stranice 19. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 45;
O – 22	Shema Vodovodne mreža grada Mostara na okolnosti sa stranice 24. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 66
O – 23	Dnevno obavještajno izvješće br.304/93 broj 03-531/93, od 01. 07. 1993.godine na okolnosti sa stranice 22. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 54;
O – 24	Vodovodna mreža grada Mostara, Izvještaj o stanju vodoopskrbe u razdoblju od 1992-1999 godine na okolnosti sa stranice 24. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 66
O – 25	Sanitetski stožer HVO, ARBiH Komanda 4.Korpusa broj 01-22/93, od 09. 06. 1993. godine na okolnosti sa stranice 24. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 68;
O – 26	Sektor za zdravstvo broj 02-5/2-65/93 od 08. 06. 1993.godine na okolnosti sa stranice 25. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 69;
O – 27	Sektor za zdravstvo broj 02-5/1-286, od 11. 06. 1993.godine na okolnosti sa stranice 25. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 69;
O – 28	Zapovijed broj 01-4635/93, od 10. 08. 1993.godine na okolnosti sa stranice 32. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 90
O – 29	Informacija Sektor sigurnosti broj 02-4-1-985/93, od 08. 07. 1993.godine na okolnosti sa stranice 32. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 91
O – 30	Izvješće broj 4, od 30. 07. 1993. godine na okolnosti sa stranice 32 Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 92;
O – 31	Veza zapovijed, glede snaga u pričuvi dj. broj 01-4399/93 od 27. 07. 1993. godine, broj 01-311/93, od 28. 07. 1993.godine na okolnosti sa stranice 33. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 93
O – 32	Zapovijed broj 03-0300/93, od 17. 04. 1993. godine na okolnosti sa stranice 36. Nalaza i mišljenja vještaka ,Fus nota 106
O – 33	Ovlaštenjel.Brdski Bataljon (Konjički) broj 027/93, od 28. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 47. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 117;
O – 34	Informacija broj 02-4-1-853/93, od 21. 06. 1993.godine na okolnosti sa stranice 48. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 120
O – 35	Službena zabilješka o informativnom razgovoru broj 02-4/1-617/93, od 20. 04. 1993. godine na okolnosti sa stranice 48. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 122;
O – 36	Zajednička srpsko-muslimanska deklaracija na okolnosti sa stranice 26. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 73;
O – 37	Sefer Halilović Lukava strategija na okolnosti sa stranice 24. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 63;
O – 38	Shema broj 1 – Crta dodira Mostara na okolnosti sa stranice 19. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 40
O – 39	Narodni list IIZ II-B na okolnosti sa stranice 30. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 80
O – 40	Naputak broj 01-819/93, od 03. 07. 1993. godine na okolnosti sa stranice 31. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 83
O – 41	Pregled nacionalne strukture pripadnika Hvo, HZHB HVO Odjel odbrane, Personalna uprava broj 44/93 od 09.06.1993. godine

Od- 42	HZHB, HVO, Odjel odbrane, Sektor za moralni odgoj broj: 02-6/1-/93, Mostar, 9.05.1993. godine
O – 43	Izveštaj tima posmatrača, posmatračka misja EZ, Tim M2 – Mostar od 30.06.1993. godine
O – 44	Karta grada Mostara
O – 45	Zapovjedništvo Unprofor Zagreb broj 01-2756, od 10. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 9. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 2
O – 46	Priopćenje broj: 01-2701/93, od 07. 05. 1993. godine na okolnosti sa stranice 9. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 3;
O – 47	Naređenje, ARBiH Prva Mostarska brigada, broj 470-2/93, od 20. 04. 1993. godine na okolnosti sa stranice 12. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 13
O – 48	Naređenje ARBiH Prva Mostarska brigada. broj 473-1/93, od 23. 04. 1993. godine na okolnosti sa stranice 13 Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 14
O – 49	Naređenje ARBiH Prva Mostarska brigada broj 470-1/93, od 20. 04. 1993.godine na okolnosti sa stranice 12. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 15
O – 50	Zapovijest za odbranu ARBiH Prva Mostarska brigada broj 470, od 19. 04. 1993.godine na okolnosti sa stranice 11. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 12
O – 51	Izveštaj HVO broj 03-0396 od 05.05.1993. godine na okolnosti sa stranice 12. Nalaza i mišljenja, fus nota 17
O – 52	Informacija o toku borbenih dejstava na teritoriji BiH za period od 24 sata dana 30. 06. 1993. godine, R BiH Štab Vrhovne komande oružanih snaga broj 02/1-182, od 01. 07. 1993.godine na okolnosti sa stranice 18. Nalaza i mišljenja vještaka , Fus nota 38
O – 53	Naređenje Glavni štab Vrhovne komande BiH od 06.09.1993. godine, na okolnosti sa stranice 19. Nalaza i mišljenja, fus nota 41,
O – 54	Stanje prilikom obilaska Komanda 4. Korpusa broj 03-81/93, od 14. 10. 1993. godine na okolnosti sa stranice 19. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 42;
O – 55	Zahtjev Regionalnog odbora SDA da opštinski odbor preda satelitiski telefon od 18.03.1993. godine na okolnosti sa stranice 25. Nalaz i mišljenja, fus nota 71
O – 56	Govor Arifa Pašalića na ratnom radiu BiH 30.06.1993. godine, na okolnosti sa stranice 25. Nalaz i mišljenja, fus nota 72
O – 57	Zadaci Uprava bezbjednosti Štaba vrhovne komande R BiH broj 03/35-68 od 16.04.1993. godine, na okolnosti sa stranice 36. Nalaz i mišljenja, fus nota 102
O – 58	Situacija do 30.06.1993. godine, Situacija 30.06.1993. godine, Situacija 13.07.1993. godine, na okolnosti sa stranice 19. Nalaz i mišljenja, fus nota 46
O – 59	Izvanredni izvještaj HVO od 21.09.1993. godine, na okolnosti sa stranice 25. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 70
O – 60	Zapovijed Glavni stožer HVO broj 01-542/93 od 28.03.1993. godine, na okolnosti sa stranice 31. Nalaz i mišljenja, fus nota 85
O – 61	Analiza dosadašnjeg stepena razvoja domobranstva sa prijedlogom mjera i aktivnosti HVO, Glavni stožer broj 02-2/1-11-736/93 od 06.05.1993. godine, na okolnosti sa stranice 31. Nalaz i mišljenja, fus nota 84
O – 62	Zapovijed, Glavni stožer HVO-a, broj 02-2/1-01-1250/93 od 01.07.1993. godine, na okolnosti sa stranice 32. Nalaza i mišljenja, fus nota 89
O – 63	Službena zabilješka Policijske stanice Mostar od dana 22.04.1993. godine, na okolnosti sa stranice 35. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 94
O – 64	Izvanredno izvješće II bojna 2. Brigada HVO broj 01-1176/93 od 29.05.1993. godine na okolnosti sa stranice 35. Nalaz i mišljenja, fus nota 95
O – 65	Naredba broj 3191/93 od 17.04.1993. godine na okolnosti sa stranice 35. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 97

O – 66	Zapovijed OZ JIH broj 01-2906/93 od 10.05.1993. godine, na okolnosti sa stranice 15. Nalaz i mišljenja, fus nota 28
O – 67	Zapovijed OZ JIH broj 01-2902/93 od 09.05.1993. godine, na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja, fus nota 29
O – 68	Zapovijed OZ JIH broj 01-2903/93 od 09.05.1993. godine, na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja, fus nota 31
O – 69	Zapovijed OZ JIH broj 01-2908/93 od 10.05.1993. godine, na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja, fus nota 32
O – 70	Zapovijed broj 01-2910/93 od 09.05.1993. godine na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja vještaka fus nota 30,
O – 71	Zapovijed OZ JIH broj 01-2909/93 od 09.05.1993. godine na okolnosti sa stranice 15. Nalaza i mišljenja vještaka, Fus nota 35
O – 72	Dnevni izvještaj stožera PMEZ-a od 23.08.1993. godine na okolnosti sa stranice 20. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 48,
O – 73	Izvještaj Komande 4. Korpusa, AR BiH broj 838-06 od 07.09.1993. godine na okolnosti sa stranice 20. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 49
O – 74	Štab Vrhovne komande oružanih snaga broj 31-2-03-302-7/6-42/99 od 29.08.1993. godine, na okolnosti sa stranice 21. Nalaza i mišljenja, fus nota 52
O – 75	Telegram načelnika štaba vrhovne komande na okolnosti sa stranice 21. Nalaza i mišljenja, fus nota 53
O – 76	Vjesnik Zagreb, 31.01.2005. godine na okolnosti sa stranice 22. Nalaz i mišljenja, fus nota 55
O – 77	Hercegovci na ognjenim vratima Bosne – Esad Šejtanić na okolnosti sa stranice 22. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 56
O – 78	Ured za prognanike i izbjeglice broj 10-102-II/93 od 10.05.1993. godine, na okolnosti sa stranice 23. Nalaza i mišljenja
O – 79	Izvješće zapovjedništva UNPROFORA Kiseljak broj 2422 G2 od 19.07.1993. godine na okolnosti sa stranice 23. Nalaza i mišljenja, fus nota 60
O – 80	Izvještaj, Odjel unutrašnjih poslova Mostar na okolnosti sa stranice 27. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 75,
O – 81	Prijedlog za demobilizaciju IZ JIH broj 06-2098/93 od 18.06.1993. godine na okolnosti sa stranice 27. Nalaza i mišljenja, fus nota 77
O – 82	Zapovjed Odjela odbrane HVO broj broj 02-1-15/93 od 05.02.1993. godine na okolnosti sa stranice 30. Nalaza i mišljenja, fus nota 81
O – 83	Zapovijed HVO, OZ JIH broj 01-2388/93 na okolnosti sa stranice 36. Nalaza i mišljenja, fus nota 104
O – 84	Zapovijed OZ JIH broj 03-0300/93 od 17.04.1993. godine na okolnosti sa stranice 36. Nalaza i mišljenja, fus nota 106
O – 85	Izvješće HZ – HB broj 03-0399 od 07.05.1995. godine na okolnosti sa stranice 10. Nalaza i mišljenja, fus nota 7
O – 86	Naređenje Komanda 4. Korpusa AR BiH broj 01-1025/93 od 18.04.1993. godine na okolnosti sa stranice 11. Nalaza i mišljenja, fus nota 12
O – 87	OZ JIH broj 01-2742/93 od 09.05.1993. godine na okolnosti sa stranice 14. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 27,
O – 88	Sektor Odbrana grada broj 02-814/93 od 18.11.1993. godine na okolnosti sa stranice 40. Nalaza i mišljenja, fus nota 112 nema prigovora (uložen kao T-101), GŠ IIVO broj 02-2/1-01-1244/93 od 30.06.1993. godine na okolnosti sa stranice 45. Nalaza i mišljenja, fus nota 115

O – 89	Komanda 4. Korpusa broj 01-3573/93 od 02.05.1993. godine na okolnosti sa stranice 11. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 11,
O – 90	Komanda 4. Korpusa broj 02/1-3200-27/93 od 22.04.1993. godine na okolnosti sa stranice 13. Nalaza i mišljenja, fus nota 21
O – 91	OZ JIH broj 01-4302/93 od 21.07.1993. godine na okolnosti sa stranice 16. Nalaza i mišljenja, fus nota 37,
O – 92	Privremene formacije domobranske satnije na okolnosti sa stranice 31. Nalaza i mišljenja vještaka, fus nota 82
O – 93	Zahtjev za streljivom broj 53-2/92 od 13.07.1992. godine
O – 94	Zahtjev za popunu streljiva, broj 897/1 od 31.10.1992. godine,
O – 95	Informacija o stanju u zoni odgovornosti Prve mostarke brigade od 05.11.1992. godine,
O – 96	Zahtjev za PTS od 12.12.1992. godine
O – 97	Informacija Štabu VK OSR BiH broj 01-1398/93 od 26.02.1993. godine
O – 98	Izveštaj o radu Kriznog štaba za BiH broj 02-290/92 od 18.10.1992. godine
O – 99	Ambasada R BiH od 15.07.1993. godine
O – 100	Nalog za izdavanje materijalnih sredstava za potrebe oružanih snaga BiH preko logističke baze Grude, broj 512-08/93-01 od 30.03.1993. godine
O – 101	Izveštaj I Lakojurišne bojne I satnije VP za dan 31.08.1993. godine
O – 102	Zapovijed broj 02-4/3-04/2-729/93 od 03.08.1993. godine
O – 103	Zapovijed broj 02-4/3-04/2-752/93 od 05.08.1993. godine
O – 104	Zapovijed broj 02-4/3-04/2-767/93 od 06.08.1993. godine
O – 105	Zapovijed broj 02-4/3-04/2-816/93 od 09.08.1993. godine
O – 106	Zapovijed broj 02-4/3-04/2-836/93 od 11.08.1993. godine
O – 107	Zapovijed broj 02-4/3-01/01-1124/93 od 31.08.1993. godine
O – 108	Zapovijed broj 02-2/1-01-1858/93 od 12.08.1993. godine
O – 109	Odluka broj 00255/93 od 10.12.1993. godine
O – 110	Sporazum o prekidu neprijateljstva u BiH zaključen između generala Milivoja Petkovića i generala Sefera Halilovića od 12.05.1993. godine
O – 111	4. Korpus Mostar broj 02-2236/13 od 24.03.1993. godine
O – 112	Ured za prognanike i izbjeglice HZ HB broj 10-100-I/93 od 24.04.1993. godine
O – 113	Ured za prognanike i izbjeglice HZ HB broj 10-98-I/98 od 23.04.1993. godine

O – 114	HVO Konjic Br. „Herceg Stjepan“ Konjic od 15.04.1993. godine
O – 115	Karta grada Mostara potpisana od strane optuženog Mile Puljića
O – 116	Pregled broja vojnika u postrojbama, Odjel odbrane broj 02-7/1-4424/93 od 18.09.1993. godine, na okolnosti sa stranice 32. Nalaz i mišljenja, fus nota 88